

Aves Visum

Natuur- en Vogelwacht Rotta
nummer 136 juni 2016

Natuur- en Vogelwacht Rotta

Hoeksekade 164

2661 JL Bergschenhoek

e-mail: info@rotta-natuur.nl

website: <http://www.rotta-natuur.nl>

Triodos Bank NL60 TRIO 0254 40 52 23

Opricht: 9 februari 1982.

Aangewezen door de Belastingdienst als algemeen nut beogende instelling, ANBI.

Ingeschreven bij de KvK Haaglanden nr. 40464998.

Lidmaatschap:

minimaal € 12,50 per jaar voor volwassenen.

minimaal € 6,25 per jaar voor jeugd tot 18 jaar.

Donateurs: minimaal € 12,50 per jaar.

Verenigingsgebouw

Natuurcentrum Trefpunt Rotta

Hoeksekade 164

2661 JL Bergschenhoek

010-521 63 34 (alleen tijdens openingstijden)

Openingstijden:

donderdag: 10:00 u.-16:00 u.

zaterdag: 12:00 u.-16:00 u.

Trefpunt Beheer:

Ad Somers trefpuntrotta@gmail.com

06-39 32 11 13

Bestuur

Voorzitter hsas22@gmail.com

Hans Sanders 06 - 40 56 77 62

Vice-voorzitter aezuidervaart@hotmail.com

Anneke Zuidervaart 06 - 20 00 17 52

Secretaris secretariaat.rotta@gmail.com

Marijke den Oudendammer 06 - 28 51 81 05

Penningmeester puravid@kpnplanet.nl

Cor van de Lustgraaf 010 - 461 34 75

Leden

Jesse Keyzer jessekeyzer@gmail.com

stadsvogeladviseur 06 - 38 59 53 04

Cor Noorman corilona1@gmail.com

Paddenstoelen, vlinders 06 - 21 82 44 38

Arend Hoogeveen hoogeveen.a@hetnet.nl

Aves Visum, algemeen 06 - 83 69 84 50

Ledenadministratie

Cor van de Lustgraaf puravid@kpnplanet.nl

Website

Chris van Rijswijk cdrvrijswijk@gmail.com

Colofon

Verenigingsblad van Natuur- en Vogelwacht Rotta

Nummer 136, juni 2016, jaargang 36

Oplage 765 exemplaren.

Verschijnt in maart, juni, september en december in de tweede week van de maand.

Redactie:

Machiel Brinkhorst, Aad Deurloo, Arend Hoogeveen, Marleen Lekkerkerk en Hans Soeterbroek

Redactieadres: avesvisumredactie@gmail.com

Druk: Editoo BV, Arnhem

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen in te korten, te wijzigen en te weigeren, zo mogelijk in overleg met de auteurs. Overname van artikelen uitsluitend toegestaan met bronvermelding. Copyright van foto's blijft bij de fotograaf.

Inleveren van kopij voor de volgende Aves Visum voor 10 augustus 2016. Aves Visum verschijnt dan in de tweede week van september 2016.

Inhoud

Van het bestuur	3
Van de redactie	3
Smoelenboek	5
Grutto	6
Ton Goudriaan, erelid Rotta	8
Excursie Bentwoud en Prielbos	8
Rotta Natuurwerk	9
Rotta Stuurgroep Natuurbeheer: toegepaste duurzaamheid en biodiversiteit	10
Rotta Rangers - Vroege vogels kijken?	12
Rotta Kapoentjes - Samen genieten van de natuur	13
Mijn droomreis: van Rotterdam naar Kaapstad	14
Excursie Soesterduinen	15
Ruimtelijke ontwikkelingen in de Noordrand	16
Ruimtelijke ontwikkelingen in de Zuidplas	17
In en om het Trefpunt	18
Kwaliteitsimpuls Rottemeren	19
Rotta, een duurzame vereniging	20
Forum	21
Spotter	22
De Fakkel	23
Bijzondere waarneming	24
Gehoord, gezien of gelezen	24
Activiteitenkalender	26
Mystery Bird	28

Bij de voorplaat

Grote foto:

Grutto in vlucht boven water © Cor Noorman. Zie artikel op pagina 6.

Kleine foto's van links naar rechts:

Rotta Kapoentjes pluizen geconcentreerd uilenballen © Steven van Gils

Voorjaarsbodes in de Wiebertjes © Arend Hoogeveen

Kleine vos © Arend Hoogeveen

Van het bestuur

Marijke den Oudendammer

Allereerst wil ik namens het bestuur ons medeleven betuigen met het overlijden van Tini Visser, op 2 april. Tini ging vroeger met de Rotta-weekenden mee en vaak met excursies, waarbij zij menig- een wist te inspireren met haar kennis over planten en padden- stoelen. Wij wensen haar familie veel sterkte met het gemis van Tini.

Nu ik alweer een jaar in het bestuur zit, weet ik dat Rotta, voor de meeste leden uit het zicht, op vele gebieden bezig is. Er is gere- ageerd op nachtelijke vossenjacht in de Tweemanspolder in Ze- venhuizen. We hebben aangesloten bij acties van Natuur- en milieufederatie Zuid-Holland tegen jacht op smienten en ganzen, we houden een vinger aan de pols bij regionale veranderingen zoals de aanleg van de A16 Rotterdam en de uitbreiding van het vliegveld. We denken mee met het ontwikkelen van de Eendragts- polder. De autocross hebben we uit dat gebied weten te weren; auto's en grondbroedvogels gaan moeilijk samen. Nu kreeg ieder zijn eigen gebied: crossers blij en de vogels gered.

Samen met GZH en bureau EK°LOGIKA hebben we subsidie aangevraagd voor het project Kwaliteitsimpuls Rottemeren en zijn we in gesprek over de uitvoering daarvan. Zie het artikel hierover in dit nummer. En ook over de andere ontwikkelingen wordt re- gelmatig in Aves Visum geschreven. Gelukkig wordt het bestuur ondersteund door en kan het zaken delegeren naar werkgroepen als Natuurwerk en Onderzoek. En dankzij de deelnemers aan de BMP-cursus hebben we meer vogeltellers, die mogelijk uitgroeien tot gidsen voor excursies. Zo blijven we als vereniging in beweging en groeien we in kennis.

Natuurbeleving in mijn achtertuin:

Vrijdag 11 maart, de nieuwe AV valt op mijn mat. Die ga ik fijn in de tuin, in de zon en uit de wind, lezen. Ik verdiep me in verslagen en meningen en geniet van de foto's. Maar echt rustig zit ik niet. Turkse tortels fladderen om me heen. De hele winter waren het er steeds 2, maar nu zie ik er 4. Dat zijn er dus 2 teveel voor een broedterritorium. Er wordt geroepen, gekoerd, gefladderd, positie gekozen in de appelboom, de dakgoot en op de schutting. Van daaruit is er overzicht en kunnen ze in de aanval op het stukje gras of tussen de net opkomende sneeuwkllokjes, krokussen en narcissen. Het is een fanatieke, maar toch geen agressieve strijd, er vloeit geen bloed. Ik zie geen verschil tussen de 4 tortels en weet dus niet wie er aan de winnende hand is. Als zij een tijdelijk 'staakt het vuren' inlassen, kunnen de kool- en pimpelmeesjes en de merels zich weer tegoed doen aan het voer (van Rotta, mmmm) dat ik op het gras gestrooid heb. Een stukje verderop hoor ik een roffel van de grote bonte specht, daarna klinkt zijn roep en even later hangt hij aan mijn pindakaaspot en kan ik hem goed bekijken. Achter de tuin hoor ik gekrakeel van heggemussen, ook al in een territoriumstrijd gewikkeld. En boven de bomen miauwt een bui- zerd. Inmiddels gaat het zonnetje zakken en zoeken de vogels een plek voor de nacht. Hoe de strijd tussen de tortels beslecht is, weet ik niet. Waarschijnlijk gaan ze morgen verder. Nu verschij- nen alleen nog kauwen in steeds groter wordende groepen. Steeds opvliegend, verzamelen, zitten in de hoge populieren, weer opvliegen enz. tot er wel 100 kwetterend verzamelen voor een slaapplek in de bomen. Wat een prachtig slotakkoord van deze natuurbeleving in mijn tuin. De Aves Visum lees ik vanavond binnen wel uit.♦

Van de redactie

Hans Soeterbroek

Voor je ligt het zomernummer van Aves Visum. Door de bijdragen van de vele actieve leden is het weer een boordevolle uitgave geworden, waarvoor veel dank. Voor de redactie was het echt passen en meten om alle kopij in de 28 pagina's te krijgen. In dit nummer veel informatie, zeer leeswaardige artikelen en per- soonlijke ervaringen. In het kader van ons jaarthema weidevogels, dit keer uitgebreid aandacht voor onze nationale vogel de grutto.

Voorts is de redactie voornemens in de komende nummers nader in te gaan op de thema's duurzaamheid en biodiversiteit. In dit nummer beginnen we met de antwoorden op de Forum-stelling, hoe duurzaamheid in onze vereniging herkenbaar is, op welke wijze de Stuurgroep Natuurbeheer deze begrippen nastreeft bij het Rotta Natuurwerk en zelfs Spotter kan het niet laten om er 'woorden aan vuil te maken'!

Het artikel over de Rotta Stuurgroep Natuurbeheer geeft inzicht in de vele werkzaamheden die door de vrijwilligers van Rotta Natuurwerk worden verricht. Je kunt hier niets anders over zeggen dan dat dit een indrukwekkende opsomming van activiteiten is.

Zoals bij iedere vereniging zijn er ook bij Rotta zeer actieve leden tot minder actieve leden. Als je een leuke of interessante natuur- ervaring hebt die je graag met de andere leden zou willen delen, schroom dan niet om jouw verhaal naar de redactie van Aves Visum te sturen.

Voor nu willen we je alvast veel leesgenot en een mooie zomer toewensen.♦

Actueel Rotta-nieuws

Het meest actuele Rotta-nieuws vindt u op de website www.rotta-natuur.nl, bij het kopje "agenda" op de homepage. Hier is ook verdere informatie over de activiteiten te vinden. Even de activiteit aanklikken in de agenda en u weet alles wat u weten moet!

SOMMIGE DINGEN VERANDEREN NOOIT...

In een tijd waarin alles verandert, veranderen wij uiteraard mee. Toch zien wij als assurantiëkantoor dat er ook dingen hetzelfde blijven. Neem nu onze persoonlijke service. Onze klanten kiezen er al jaren bewust voor. En nee, dat is niet altijd duurder dan via internet. Het is wél 100% onafhankelijk en volledig afgestemd op uw situatie. U hoeft zelf niets uit te zoeken. **Hoe makkelijk is dat?**

OORD ASSURANTIËN. EERLIJK IS EERLIJK.

Noorderparklaan 20, 2660 AA Bergschenhoek T (010) 440 07 88, www.oordbv.nl

Werkgroepen

Rotta Kapoentjes(kinderwerkgroep) activiteiten 4 t/m 12 jaar

info en aanmelden bij rotta.jeugd@gmail.com
Gert Jansen 010 - 511 57 20

Jong Rotta activiteiten vanaf 13 jaar

info en aanmelden bij hsas22@gmail.com
Hans Sanders 06 - 40 56 77 69

Rotta Natuurwerk werken in de natuur

info en aanmelden bij rienvandervorm@hetnet.nl
Rien van der Vorm 06 - 27 89 00 77

Rotta Onderzoek tellingen flora en fauna

coördinatorenfunctie vacant
trefpuntrotta@gmail.com

Trefpuntbeheer

info bij avanballegoie@gmail.com
Ad Somers 06 - 39 32 11 13

Trefpunt vrijwilligers

Aria van Ballegoie 010 - 455 22 61

Rotta Promotie promotie en PR-activiteiten

info en aanmelden bij a.j.deurloo@gmail.com
Aad Deurloo 06 - 41 04 35 62

Rotta Communicatie

info bij jannoppers@gmail.com
Jan Noppers 010 - 418 47 76

Rotta Educatie

info bij a.j.deurloo@gmail.com
Aad Deurloo 06 - 41 04 35 62

Regioplannen

info bij jaapvanlien@gmail.com
Jaap van Lien 010 - 511 37 33

Aves Visum

info bij
Machiel Brinkhorst
www.rotta-natuur.nl
info bij
Birgitte Blom

verenigingsblad

avesvisumredactie@gmail.com
010 - 511 77 72
verenigingswebsite
info@rotta-natuur.nl
06 - 33 79 88 92

Nieuwe leden

mw. Dymph Verlegh, Berkel en Rodenrijs
hr. J.A. Post, Berkel en Rodenrijs
hr. Robert Top, Den Haag
mw. Katelijne van Dijk, Bergschenhoek
hr. Damiën Ferreira da Costa, Bergschenhoek
mw. Floortje Ferreira da Costa, Bergschenhoek
mw. Toos van Rijn, Berkel en Rodenrijs
hr. Henk Dijkgraaf, Nieuwerkerk a/d IJssel
mw. Agata Dabrowski Damasiewicz, Rotterdam
mw. Marianne Krispijn, Bergschenhoek
mw. M. Neelis-Klapwijk, Berkel en Rodenrijs
hr. Bertus Bernhard, Berkel en Rodenrijs
hr. B.J. van der Linde, Berkel en Rodenrijs
mw. G. van Dooren-Simmelink, Berkel en Rodenrijs
mw. Brenda Koppenberg, Capelle aan den IJssel
R.R. de Goey, Berkel en Rodenrijs

Van harte welkom bij de vereniging. Kom snel eens langs bij onze activiteiten of gewoon zomaar op donderdag of zaterdagmiddag bij het Natuurcentrum Trefpunt Rotta!

Smoelenboek

© Ine Starink - Vermeer

Henk Starink

Sinds afgelopen najaar ben ik Rotta-lid en actief in het natuurwerk. Rotta biedt mij de kans om buiten bezig te zijn, veel te leren van de andere leden en te genieten van de mooie natuur in onze regio. Dit voorjaar volg ik met veel plezier de cursus vogelherkenning voor beginners.

Ik ben ik niet geboren in deze streek. Mijn wieg stond in 1958 in Soest en mijn moeder woont er nog steeds. Mijn eerste, bewuste kennismaking met het buitenleven was de moestuin van mijn vader. Ik herinner mij de zgn. maggiplant (Lavas), waarvan ik al heel jong de blaadjes voor de soep mocht knippen en die blaadjes roken heerlijk. In de moestuin had ik mijn eigen groenten en plantjes. Later mocht ik helpen bij het doppen van erwtes, kapucijners en tuinbonen, soms met emmers en teilen vol tegelijk. Achter ons huis was een grote zandafgraving. De leemlagen waren in mijn jeugd al grotendeels afgegraven. Het overgebleven zandgat was voor mij een ideale plaats om te spelen en later om fikkies te stoken. Mijn ouderlijk huis ligt aan de voet van droge, zanderige helling van de Engh, een uitloper van de Utrechtse Heuvelrug, die grenst aan het veel nattere Soesterveen. De akkerbouw op de Engh is vooral graan, rogge en aardappelen. Ik herinner mij nog de korenschoven op het land, je ziet dat nu niet meer. De gemeente Soest ligt temidden van uiteenlopende landschappen, zoals de Soester Duinen, de Eempolder, heidevelden op de Leusderhei, de Stompert en de Vlasakkers, de naaldbossen bij Soestduinen en de loofbossen van Pijnenburg. Op de fiets heb ik van jongs af genoten van deze afwisselende landschappen.

In 1983 ben ik met mijn vrouw Ine en zoon Rick in Zoetermeer gaan wonen. Mijn favoriete fietsritjes waren naar het Noord-Aa plasgebied en dan richting het Groene Hart. Sinds 2000 wonen wij in Bergschenhoek en liggen de Rottemeren met het Lage en Hoge Bergse Bos op korte afstand. We wonen in een nieuwbouwwijk met gelukkig steeds meer tuinvogels. Ik werk graag in de tuin, kweek nog steeds zelf de lekkerste sla en verzorg het onderhoud aan onze vijver.

Garry Bakker

Ik ben begonnen met het actief kijken naar vogels in de zomer van 1989. Opgegroeid in Moerkapelle struinde ik de omgeving af op zoek naar vogels die tot mijn verbeelding spraken. Ik had 'Het Vogelboek' van Robert Burton uit de schoolbib in permanente bruikleen, alsmede de vogelgidsen van Lars Jonsson en de werkjes vertaald door Meindert de Jong. Ik ben lid geworden van

© archief Garry Bakker

Rotta in juli 1990 (zie AV 44!), na aanschaf van het boekje 'De Rottemeren Natuurlijk Bekeken'. De tekeningen van dorpsgenoot Elwin van der Kolk, o.a. van torenvalk en wielewaal, vormden een bron van inspiratie. Van de ene vogelsoort ging de interesse al snel naar de volgende en daar is tot op de dag van vandaag nog steeds geen einde aan gekomen, het 'vogelvirus' had chronische vormen aangenomen! Onze oud-voorzitter Rien van der Vorm, ook uit Moerkapelle en de grootste vogelkenner in mijn beleving toentertijd, moet gek geworden zijn van de eindeloze meldingen 'wat we nu weer gezien hadden'. De Rotta natuurwandelingen in de Bleiswijkse Zoom, de excursies naar Zeeland in de winter en een weekend naar Schiermonnikoog in 1992, waren een enorme impuls om definitief naar vogels te gaan kijken en luisteren. In 1993 begonnen de fietstochten tot ver buiten Moerkapelle en was ik dagen van huis: aan zee op een klapstoeltje of elders in NL om achter nieuwe soorten aan te gaan. Nieuwe vriendschappen werden gesmeed (je had per slot van rekening vervoer nodig!). Ondertussen kende ik bijna alle geluiden - althans, dat dacht ik toen - van alle gangbare vogelsoorten in de buurt. Ik liep met mijn klasgenoot Felix Verschoor voorop bij natuurwandelingen (het jonge oog en oor is beduidend scherper merkten we al snel) en telden we de hele Bleiswijkse Zoom als 14-jarige broekies op broedvogels. Destijds, nog maar 25 jaar geleden, waren wielewalen, zomertortels en matkoppen nog een stuk algemener, helaas veranderde dat snel! Na het VWO was de studie biologie in Wageningen een logische keuze, het vogelen gebeurde in de weekenden vooral in de Haagse kustregio. Voor mijn studie verbleef ik vier maanden in Mexico (om, hoe kan het ook anders, vogels te vangen en te onderzoeken met behulp van mistnetten). Inmiddels heb ik aardig wat uithoeken van de planeet gezien en is het 'wereldvogelen' voor mij een project zonder einde. Tegenwoordig heb ik van mijn jeugdpassie deels mijn beroep kunnen maken. Als medewerker van een ecologisch adviesbureau mag ik mijn vogeltalent te gelde maken en gebieden inventariseren op broedvogels en adviseren over zaken als inrichting en beheer. Daarnaast heb ik mijn kennis door de jaren heen in de breedte verdiept, met name t.a.v. zoogdieren, vissen, amfibieën, dagvlinders en libellen. De oude liefde voor Rotta is gebleven. Ik verzorg 2 cursusavonden en excursies van de 'Cursus Vogelherkenning voor Beginners', waarvoor ik het grootste deel van de Handleiding heb geschreven. Daarnaast ben ik enkele malen gids bij de zomerse avondwandelingen in het Koornmolengat, naast de Eendragtspolder een van mijn favoriete vogelgebieden 'om de hoek'.

♦

Grutto

Aad Deurloo

De grutto is een zomervogel in ons land, die eind februari - begin maart terugkomt uit zuidelijker streken waar hij de winter heeft doorgebracht. Hij behoort tot de orde: Charadriiformes (steltloperachtigen), net als de Kievit, maar nu tot de familie der Scolopacidae (strandlopers en snippen).

De lengte van de vogel van snavelpunt tot staartpunt is 36 tot 44 cm, de spanwijdte ligt tussen de 62 en 70 cm. Het gewicht varieert van 280 tot 500 gram. Eenmaal volwassen kunnen de vogels 10-15 jaar oud worden, waarbij uitschieters tot het dubbele voorkomen. De grutto heeft een bolvormig lijf, met een lange nek en lange poten. De kleur van nek en borst is oranjebruin, waarbij de snavel aan de borstzijde dezelfde kleur heeft. Flank en buik zijn gevlekt. Tijdens de vlucht zijn de opvallende witte strepen boven en onder de vleugels goed te zien. Het geluid is "gerutto--gerutto-gerutto", vandaar dat men zegt dat deze vogel zijn eigen naam roept. Het mannetje maakt boven de broedgebieden een "zangvlucht" waarbij met stijve vleugels allerlei capriolen worden gemaakt. Bij de landing houdt hij de vleugels nog even rechtop, een prachtig gezicht. Dat doet hij vooral in zijn broedgebied, waarmee hij aangeeft dat het "zijn terrein" is.

De grutto broedde oorspronkelijk in moerasgebieden en in terreinen met hoogveen. Maar door het steeds voortgaande proces van het omvormen van die gebieden in cultuurgrond heeft de vogel zijn broedplaatsen aangepast. Tegenwoordig broedt de vogel vooral in agrarisch grasland. Het Nederlandse weidegebied is goed voor het grootste deel van de totale broedpopulatie. Nederland is van groot belang voor het voortbestaan van de grutto, die in Nederland in 2015 werd uitgeroepen tot Nationale vogel.

Het is voor de vogel bij aankomst uit de wintergebieden belangrijk dat er plas-dras gebieden zijn waar de vogels kunnen bijkomen van alle vlieginspanningen en voldoende voedsel vinden om energie te verzamelen voor het broeden. Hun voedsel bestaat uit regenwormen, insecten en hun larven. Een grutto kan tot 1200 emelten (larven van de langpootmug) per dag uit een weiland halen. Daar zijn de boeren blij mee, omdat deze insecten in de grasvelden leven en de graswortels aantasten.

Fouragerende vrouwtjes grutto © Chris van Rijswijk

De vogels leggen vier eieren die met de punten naar elkaar in een graskuiltje liggen. De broedende ouder buigt de grashalmen over zich heen, zodat het nest moeilijk te zien is. Ook de grutto jongen behoren, net als bij de Kievit en de tureluur, tot de zogenaamde

nestvlinders. Dat wil zeggen dat de kuikens al vanaf de tweede dag zelf hun eten moeten verzamelen; de eerste dag kunnen ze nog leven van de dooierzak. De jonge vogels, die ongeveer 27 gram wegen, hebben ongeveer vijf uur per dag nodig om eten te verzamelen, voornamelijk insecten. Het is daarbij van belang dat het niet te koud en te nat is. Ze kunnen zich de eerste week nog niet zelf warm houden en moeten bij minder goed weer vaak onder moeders vleugels kruipen om op temperatuur te blijven. Als er dan te weinig tijd over blijft om eten te zoeken, dan verhongeren de jongen. Na ongeveer een week lukt het ze beter om op temperatuur te blijven en kunnen ze langer zonder moeders warmte.

Na ca. twee weken hebben ze niet genoeg meer aan insecten en moeten ze langzaam overgaan op wormen; daarvoor moet de bodem voldoende vochtig zijn om er bij te kunnen komen. Als het te droog is, kruipen de wormen dieper de bodem in en kunnen de kuikens er niet bij. Al met al is het opgroeien een zaak van een goede combinatie van weer en leeftijd. Daarbij komen nog de gevaren van maaien en predatie. Maaien kan het hele nest verloren doen gaan en als de kuikens die aanval overleven, zijn ze op het korte gras goed zichtbaar voor predatoren zoals blauwe reiger, zwarte kraai, buizerd, enz. De kans dat een kuiken gezond uit en ei komt is veel groter dan dat het kan opgroeien tot een volwassen vogel.

Grutto op de uitkijk © Aad Deurloo

Door het voortdurend afnemen van het bruikbare oppervlak door de intensivering van de landbouw, verstedelijking en infrastructuur, is het aantal broedparen sterk aan het teruglopen. Was de schatting in 1960 nog zo'n 120.000 broedparen, in 2015, volgens kenners het slechtste jaar in de grutto geschiedenis, schatte men het aantal individuele grutto's op nog ongeveer 40.000, ca. een derde deel dus, een grote achteruitgang. Om hieraan enig tegen-

wicht te geven werden en worden er projecten gestart om de weidegronden met een monocultuur van Engels raaigras, met medewerking van de boeren weer hier en daar om te vormen tot een kruiden- en bloemrijk grasland, dat ook later gemaaid wordt. Er zijn al enkele bedrijven die op deze natuurlijkere manier hun bedrijfsvoering hebben opgezet. Dit blijkt volgens de boeren succesvol te verlopen. De jonge vogels krijgen daar de kans om op te groeien en hebben voldoende voedsel tot hun beschikking. Na het broeden, al vanaf half juni tot eind augustus, gaat de vogel op trek naar het zuiden, o.a. naar West-Afrika. Daar verblijven de vogels dan in rivierdelta's en op modderoevers, waar ze voor een groot deel overstappen op vegetarisch voedsel. Daarbij is de rijst die bij het oogsten op de velden blijft liggen een belangrijke voedselbron. Net zoals het in Nederland van groot belang is dat er voldoende kruiden- en bloemrijke graslanden beschikbaar blijven (komen) om succesvol te kunnen broeden, is het net zo belangrijk dat er goede foerageergebieden beschikbaar blijven om de winter door te komen, zodat de vogels weer voldoende sterk naar Nederland kunnen vliegen.

Naast de grutto zoals wij die kennen, bestaat er nog de rosse grutto, deze is iets kleiner dan onze grutto, heeft een iets naar boven gebogen snavel en in de zomer loopt de oranjebruine buikkleur door tot aan de staart. Ze hebben geen wit in de vleugels en een donker-wit gestreepte staart en roepen geen "gerutto", maar "hurruc-hurruc" en "wik-wik-wik". Broeden doen ze in Noord-Scandinavië en Noord-West Rusland. Bij ons te zien in kleine aantallen als doortrekker en in nog kleinere aantallen als wintergast, vooral aan de kust. Verder is er nog de IJslandse grutto, een ondersoort die in de trektijd ook soms in Nederland te zien is, maar alleen in IJsland broedt. Deze heeft een wat donkerder nek en borst.♦

Een gestileerde grutto, het beeldmerk als Nationale Vogel
© Vogelbescherming Nederland

INTEGRALE ONKRUIDBESTRIJDING VOLGENS 'DE PUNT METHODE'

**DE JUISTE MACHINE OP
DE JUISTE PLEK EN COMBINEER!**

GEEN GIF MEER NODIG!

RED-GREEN®

- CO² neutraal
- Geen fossiele brandstof meer zoals LPG
- Gebruikt biomassa om mee te 'branden'
- Voor grootschalig werk

KANT BRAND STEKER®

- 5x per jaar strak gestoken grasrand
- Geen afvalkosten
- Lagere veegkosten
- Reinigende werking

BLUE-GREEN®

- CO² neutraal
- Elektrisch rijden
- Geen fossiele brandstof meer zoals diesel, maar biomassa
- Heet water 98°C
- Geen overlast, herrie en/of stof
- Eenvoudige techniek
- Voor kleinschalig werk

MACHINAAL VEGEN

- Dulevo 5000 D
- Euro 5 met Adblue
- Super fijnstoffilters
- Heel zuinig met waterverbruik
- Razend snel

- 'DE PUNT METHODE' IS GOEDKOPER DAN SPUITEN ALS JE ALLES EERLIJK MEETELT!
- GOED TOEPASBAAR MET INZET SW-MEDEWERKERS EN MENSEN MET EEN AFSTAND TOT DE ARBEIDSMARKT (SROI).
- GEEN RESISTENTE SOORTEN EN NIET WEERSGEVOELIG.

Groen-aannemingsbedrijf
Punt B.V.

Ton Goudriaan, erelid Rotta

Rien van der Vorm

Donderdag 24 maart is onze natuurwerk-vrijwilliger Ton Goudriaan door het bestuur van Natuur- en Vogelwacht Rotta benoemd tot erelid.

Ton Goudriaan wordt verrast als erelid. © Machiel Brinkhorst

Rien, in zijn functie van coördinator natuurwerk, ging terug naar het begin van de loopbaan van Ton bij Rotta. Het is 16 jaar geleden dat Ton en zijn broer Leen voor het eerst via de knotgroep Waddinxveen in beeld kwamen. Rotta werkte toen samen met de knotgroep in het Koornmolengat en bij boeren in ons werkgebied wat betreft het beheer van knotwilgen. De eerste kennismaking was voor Rob, de coördinator van de knotgroep, niet positief. De gebroeders Goudriaan hadden een werkwijze waar Rob niet van gediend was, kortom de samenwerking was geen lang leven beschoren.

Ik zag direct de kracht van deze twee ervaren natuurwerkers in, en vroeg of ze bij Rotta actief wilden worden, en daar voelden zij wel voor. Ton staat sindsdien altijd klaar als er gewerkt wordt; ook bij de verbouwing van ons Trefpunt was het voor Ton vanzelfsprekend dat hij hierbij ook zijn steentje zou bijdragen. En ook nu nog is Ton op onze werkdagen altijd de eerste die aanwezig is. ♦

Uiterst links de schoenafdruk van Ton in de Rotta Wall of Fame, zijn naamplaatje wordt later aangebracht. © Arend Hoogeveen

Het bestuur ontving een bedankbrief van Ton:

Geachte Bestuursleden,
Langs deze weg wil ik jullie bedanken voor mijn benoeming tot ere-lid van Natuur- en Vogelwacht Rotta bij monde van Rien van der Vorm op 24 maart. Aangezien ik niet de man ben om onmiddellijk juichend het Trefpunt rond te rennen, wil ik jullie bij deze verzekeren, dat ik de benoeming zeer waardeer, zeker gezien het selecte gezelschap van ere-leden.
Ik hoop nog geruime tijd in gezelschap van de Rotta-vrijwilligers te kunnen vertoeven en een bijdrage te kunnen leveren aan de verzorging van het groen in de buurt en eventuele andere werkzaamheden.

Met vriendelijke groeten,
Ton Goudriaan

Excursie Bentwoud en Prielenbos

Anneke Zuidervaart

Een zee van vogelgeluiden, het lichte groeiende groen van bomen, die de lente voelen en een dekbed van bloemen in het gras van het Land van Belofte: een mooiere plek om een fietstocht te beginnen kun je niet bedenken. Gastvrije Rien heeft het koffiezetapparaat in z'n tas meegesjouwd en zet voor ons in de werkschuur een vers bakje. Vandaag, 21 april, wordt er niet getimmerd, gezaagd, gemaaid of rillen gemaakt, maar vooral gekeken en geluisterd: genieten en theorieles voor de donderdagwerkers van Rotta.

Het Bentwoud, een voormalig landbouwgebied tussen Moerkapelle, Waddinxveen en Zoetermeer, wordt langzaam tot een natuur- en recreatiegebied. De rechte lijnen van akkers en sloten zijn nog zichtbaar, maar ook ontwikkelen zich er ronde bospercelen, aflopende oevers, kruidige weiden zonder bomen, struweel en waterpartijen. Schotse Hooglanders houden de begroeiing kort.

Koning van deze dag zijn de bruine kiekendieven. In het open landschap zien we ze laag vliegen en buitelen. De boerenzwaluw scheert langs, de dodaars laat z'n fluitende triller horen, de gele kwikstaart verrast ons met z'n kleur. En dan kijken we weer geboid naar het werk in uitvoering van Staatsbosbeheer met grote apparatuur om in dit gebied de natuur grotere kansen te geven. Sluisjes worden aangelegd om het water te reguleren. Er is veel kennis in de groep: we worden gewezen op de boomkruiper en de braamsluiper met een grijzig uiterlijk en met een opvallend ratelende zang. De veldleeuwerik heeft boven ons de ruimte en aan de oevers zien we de oeverloper, of was het nu een witgatje? De boswachter verlaat haar mobiele kantoor om een praatje met ons te maken. Vlakkbij in een open gebied met een enkele struik zou eigenlijk... en ja hoor, onze wens wordt vervuld: na eerst de gewone tapuit gesignaleerd te hebben volgt de roodborsttapuit. Het insectachtige geluid van de sprinkhaanzanger klinkt en even later zien we hem scharrelen in het gras. En in de top van een struik krast de grasmus om aandacht.

Doorkijkje in het Bentwoud. © Klaas Verschoor

We steken door richting Zoetermeer en ontdekken daar in een plas met eilandjes de dwergmeeuw met fluwelig zwart onder z'n vleugel. Terwijl we al turend onze boterhammen eten, beweegt voor onze ogen de sierlijk kluut: kun je je een betere lunchplek denken? Je begrijpt dat ik de winterkoning, tjiftjaf en fitis niet wil vergeten en overal in het riet laten rietzanger en rietgors zich horen.

Henk leidt ons rond in een hem bekende omgeving: het Prielenbos vlak bij de NoordAa, een drassig bebost gebied. We wandelen over een (knuppel)pad en daarnaast kan de natte natuur ongestuurd z'n gang gaan. Een ruige oase in een recreatief gebied. We trappen - tegen de wind in - met een hoofd vol geluiden weer terug naar ons uitgangspunt, het Land van Belofte.

En voor wie ook een kijkje wil nemen: per fiets via Moerkapelle kun je een bruggetje over om het gebied in te rijden. En per auto vanaf de A12 richting Hazerswoude op de N209 kun je net na de 90 graden bocht bij Benthuizen rechtsaf slaan het Bentwoud in. ♦

Rotta Natuurwerk

Rien van der Vorm

De vrijwilligers van Rotta Natuurwerk zijn meestal actief met de zaag en de zeis in bos en veld, maar doen soms ook wel ander natuurwerk.

Sinds enkele jaren ligt er een langwerpige hoop van leem in het zogenaamde gronddepot bij de Wiebertjes. Dit depot wordt door G.Z-H gebruikt om grond en zand op te slaan, soms tijdelijk, maar grotendeels is het gebiedje spontaan dichtgegroeid met bomen, hoofdzakelijk wilgen. In het midden bevindt zich een depot van

zand dat soms nodig is, en de bewuste wal van leem. Dit leem was ooit bedoeld als ondergrond voor de ruitpaden in het Lage Bergse Bos, maar bleek uiteindelijk niet zo geschikt voor dit doel, dus is het hier gestort met als doel een broedplaats voor oeverzwaluwen. De oeverzwaluwen hadden echter geen trek in dit genereuze gebaar.

Vorig jaar bedachten de nijvere mannen en vrouwen van Rotta Natuurwerk een andere doelgroep van de wal: graafwespen, graafbijen en andere solitair levende insectensoorten die ondergronds leven. De wal ligt perfect op het zuiden, de omgeving hier bestaat uit het zand, wat ook gunstig is en door de beschutte ligging is het hier al gauw heerlijk warm. Maar om de komst van de insecten te borgen moeten de omstandigheden helemaal in orde zijn. Dus werd besloten alle wilgenopslag op de wal te verwijderen, ook enkele grote wilgen op het zuiden moesten plaats maken. Om de wal te beschermen tegen bezoek van recreanten (die de wal soms met de fiets en al beklommen), werd door G.Z-H aan de noordkant een sloot gegraven en aan de zuidzijde heeft Rotta Natuurwerk een beproefde houtril aangelegd. Dit voorjaar tijdens de jaarlijkse schoonmaak van de wal viel al op dat er allerlei insecten rondvlogen en soms al aan het graven waren. Bij een zonnige controle op 17 april zag ik tot mijn verassing honderden, misschien wel duizenden insecten actief in en boven de leemwal!

Het miegelt van de insecten op de leemwal bij de Wiebertjes © Ad Somers

Geen idee welke soorten het zijn, in ieder geval insecten die hier al gravend voor hun nageslacht zorgen. Je vraagt je wel af waar ze vandaan komen; de hele omgeving is ongeschikt: klei en veen. Dit soort beesten zijn vooral bekend van de zandgronden. Maar voor ons een mooi resultaat, weer een pareltje aan onze natuurketting. ♦

Stuurgroep Natuurbeheer

Voor Rotta Natuurwerk zitten Rien van der Vorm, Piet Bak, Klaas Verschoor en John Mackay in de Stuurgroep Natuurbeheer. Rotta Onderzoek wordt hierin vertegenwoordigd door Cor Noorman, Dick Hoek en Jesse Keyzer. De stuurgroep omschrijft per gebied de natuurdoelstellingen (bijvoorbeeld bloemrijk hooilandje) en geeft daarbij de richting aan hoe we die kunnen realiseren. In de praktijk wordt vaak ter plekke - in goed onderling overleg - besloten welke werkzaamheden er concreet worden uitgevoerd om de natuurdoelstelling te realiseren. De stuurgroep komt twee keer per jaar bijeen

Rotta Stuurgroep Natuurbeheer: toegepaste duurzaamheid en biodiversiteit

Arend Hoogeveen

In de vogelbroedperiode staan de activiteiten van Rotta Natuurwerk op een laag pitje. Om broedende vogels niet te verstoren, betreden we in die periode onze natuurpareltjes niet; het zou in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor de Stuurgroep Natuurbeheer is het dus een uitstekend moment om enerzijds terug te kijken op de werkzaamheden van het afgelopen jaar en anderzijds - niet minder interessant - vroegtijdig beheerdoelstellingen en plannen te maken voor het komende jaar.

De werkzaamheden van de vrijwilligers van Rotta Natuurwerk worden zo duurzaam mogelijk uitgevoerd en zijn gericht op behoud en versterking van bestaande habitats met een zo breed mogelijke biodiversiteit in het werkgebied van Rotta. Dit betekent onder andere dat het overgrote deel (98%) van de werkzaamheden 'met de hand' wordt uitgevoerd, dus zonder uitstoot van CO₂ of het maken van onnodig lawaai. Alleen daar waar het niet anders kan, wordt mechanisch gereedschap gebruikt. Terugkijkend op het afgelopen jaar hebben we alle beheer- en onderhoudsdoelstellingen gehaald. Een impressie wat de Natuurwerkgroep in onze natuurpareltjes (in 1200 werkuren) heeft gedaan en wat de plannen zijn voor het komend jaar.

Nessebos

In het Nessebos hebben we - ten behoeve van een natuurlijk uitziend bos en meer diversiteit in de ondergroei - in de afgelopen jaren een flink aantal open plekken gerealiseerd. Hierdoor kan er meer licht in het bos doordringen, hetgeen heeft geleid tot een bredere vegetatie op de grond en minder eentonigheid in de doorkijkjes. Vooral bramen hebben zich sterk verbreid. In de stuurgroep is een constructieve discussie gevoerd over het al dan niet maaien van de bramenstruiken. De één ziet de veelheid aan bramen als een 'probleem', de ander vindt deze struiken een perfecte (schuil)plaats voor vogels en insecten. Het afgelopen jaar zijn enkele groepen bramenstruiken in het bos gemaaid. Uiteindelijk is afgesproken dat er een selectief maaibeleid voor deze soort wordt gevoerd, hetgeen concreet voor het Nessebos betekent dat er het komende jaar geen bramen zullen worden gemaaid. Ook het uitdunnen van het bos vindt het komend jaar niet plaats, laten we eerst maar eens kijken hoe het bos zich verder ontwikkelt.

Naast de natuurwaarde van de bramenstruiken zelf, kunnen zoals bekend de vruchten worden geplukt om bijvoorbeeld bramenjam of sap te maken. Maar wist je ook dat de bladeren kunnen worden gedroogd, waarna er thee van kan worden getrokken? © Arend Hoogeveen

Aan de andere kant van de Nesseweg heeft de bijenvereniging het Ambrosiusgilde het beheer over het boomgaardje bij de bijenstal op zich genomen, wij beperken ons hierbij tot het geven van advies. Op verzoek van Groenservice Zuid-Holland (G.Z-H) gaan we wel onderhoud uitvoeren in het omliggende bosperceel aldaar. In dit bosje had zich vorig jaar een paartje buizerds genesteld en er liggen enkele omgewaaide bomen. In de stuurgroep is afgesproken dat we ook hier het komende jaar de natuur haar gang laten gaan en dat we het dode hout laten liggen.

Zevenhuizerplas

In en bij de Zevenhuizerplas beperken we onze activiteiten tot de niet toegankelijke eilandjes bij de noordoever en het moerasbosje aldaar aan de andere kant van het fiets-/wandelpad. Afgelopen jaar hebben we op de eilandjes geen werkzaamheden verricht. We gaan nog in overleg met G.Z-H of die eilandjes al dan niet tot een broedbos voor aalscholvers dienen te worden 'ingericht'. De eerdere aangelegde zwaluwenwand op één van de eilandjes heeft niet tot de verwachte resultaten geleid en is min of meer ingezakt. In het moerasbosje bij de plas hebben we langs de rietvelden het afgelopen seizoen meerdere bomen omgezaagd. Regelmatige kap zorgt voor snelle afwisseling van stadia, waardoor soorten kunnen voorkomen van open vlakten, struwelen en bossen. Licht wordt zeldzaam in het Nederlandse bos. Verder zijn de stobben van belang voor bijvoorbeeld mossen en insecten, en bovendien hebben roofvogels hierdoor minder 'uitkijkposten' om op andere vogels te kunnen jagen. Voor het komende jaar zijn hier geen specifieke activiteiten gepland.

Kooipolderbosje

De randen van het Kooipolderbosje (nabij het Kooipoldergemaal) zijn het afgelopen jaar aan de zonzijde uitgedund. Dit om er een open bos van te maken, waarmee het aantrekkelijker wordt voor vlinders. Er zijn vooral essen gezaagd op ongeveer een meter hoogte. Wellicht was het - voor meer diversiteit - beter om ze kort boven de grond af te zagen. In de loop van het komende jaar wordt de ontwikkeling naar meer openheid gemonitord en afhankelijk van de resultaten worden er al dan niet meer bomen omgezaagd.

Wiebertjes

In de Wiebertjes heeft de Natuurwerkgroep vele uren doorgebracht. Op basis van het beheerplan dat een aantal jaren geleden is opgesteld, zijn we nu zover dat het basis-idee zichtbaar wordt: een waterrijk gebied met rietvelden, bospercelen en bloemrijke hooilandjes met een brede diversiteit aan flora en fauna. Het maaien van riet vindt selectief plaats. Niet alle riet wordt elke keer weggemaaid, een deel maaien we 1 keer per jaar/per 2 jaar of laten we geheel ongemoeid omdat sommige vogels, bijvoorbeeld de rietzanger en de grote karekiet, alleen op overjarig riet afkomen. Bijkomend effect van het maaien is, dat er - vanaf het natuurpad - schitterende doorkijkjes zijn ontstaan die zicht bieden op de bloemrijke veldjes en ook het wiebertjespatroon weer kan worden herkend. Hierdoor is de ecologische functie van het gebied stevig verankerd. Bij dit alles leveren de opgeworpen houtrillen langs het natuurpad en de broeihopen aan de randen van de hooilandjes een wezenlijke bijdrage aan de verbreding van de diversiteit van vogels, insecten en kleine (knaag)zoogdieren. De educatieve functie van de Wiebertjes is niet meer weg te denken in de activi-

teiten van Rotta, temeer er ook een veldje is ingericht met een grote verscheidenheid aan (knot)wilgensoorten. Langs het natuurpad wordt dit jaar een drietal borden geplaatst over (het beheer en onderhoud van) de Wiebertjes.

De Wiebertjes in het voorjaar © Arend Hoogeveen

Hennipsloot

Het hooilandje langs de Hennipsloot is in de afgelopen periode twee keer gemaaid en er is wat houtopslag gekapt. Zoals bij alle hooilandjes die door Rotta worden beheerd, worden ze niet ingezaaid met nieuwe soorten. We wachten af wat er spontaan opkomt, dat kan zijn van 'oude' zaden die nog in de grond zitten, van zaden die komen overwaaien en ook van zaden die vogels of andere soorten meevoeren en achterlaten. De resultaten zijn ieder jaar weer verrassend, er zijn al pinksterbloemen en echte koekoeksbloemen aangetroffen en stilletjes hopen we dat er nog eens orchideeën terugkomen op dit veldje. In het komende jaar wordt weer jaar volstaan om er een paar keer met de zeis over te gaan en het maaisel af te voeren naar een broeihoop.

Koornmolengat

In ons paradepaardje Koornmolengat (KMG) gaat het naar wens. Het doel van het natuuronderhoud is een open gebied waar het veen weer tot ontwikkeling kan komen. We hebben de hooilandjes meerdere keren gemaaid en het maaisel op al bestaande broeihopen gedeponneerd. Ook zijn er, voor meer licht, enkele hoge bomen in en nabij het zogenaamde Goudriaanveldje gekapt. Het noordelijke deel van het KMG heeft een eigen specifieke biotoop. In dit deel staan veel verschillende soorten mos. Tijdens een onderzoek vorig jaar (zie Aves Visum 134) zijn er 51 soorten (waaronder kwetsbare soorten elzenmos en glanzend maanmos) geïnventariseerd, een gegeven om zorgvuldig mee om te gaan.

Onveilige bomen worden gekortwiek langs het fietspad bij het Koornmolengat. © Klaas Verschoor

De kolonie aalscholvers (ongeveer 100 broednesten) huist voornamelijk in het zuidelijke - en middendeel van het KMG. Mochten zij uitbreiding van broedplaatsen gaan zoeken in het noordelijke deel, dan dient de kap van hoge bomen in dat deel overwogen te worden. Afgelopen voorjaar is een aantal bomen langs de ringsloot naast het fietspad gekapt. Deze bomen hielden sterk over naar het fietspad en vormden hierdoor een reëel risico voor fietsers en wandelaars. Ook is er weer een deel van de wilgen geknot op de dijk langs het fietspad: het Hoogheemraadschap maakt bezwaar tegen te zware bomen op deze waterkerende dijk. Enkele van de gekapte/geknotte bomen hadden holtes en zijn hierdoor in potentie een goede schuilplaats voor bijvoorbeeld vleermuizen.

In de stuurgroep was er een discussie of de Flora- en faunawet (Ffw) door het kappen van deze bomen al dan niet was overtreden. De werkzaamheden van de Natuurwerkgroep kunnen worden gekwalificeerd als 'bestendig beheer' en bestaan doorgaans uit voortzetting van activiteiten die zijn gericht op behoud van de bestaande situatie, daarnaast worden de werkzaamheden vaak al langer op dezelfde manier uitgevoerd. Het uitgangspunt van de Ffw is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren en planten. Naast de algemene zorgplicht is het van belang dat de werkzaamheden geen wezenlijk negatieve invloed op beschermde soorten (dus niet op een individueel dier) en dat schade zoveel mogelijk wordt voorkomen. Of er al dan niet sprake is van 'wezenlijk negatieve invloed op de soort' hangt af van de lokale, regionale, landelijke en Europese stand van de betreffende soort. Voordat de Natuurwerkgroep ergens aan de slag gaat, wordt - vóóraf - altijd de situatie beoordeeld, zowel ter plekke, maar zeker ook op basis van deskundigheid en wetenschap zoals die bij Rotta bekend is over het betreffende gebied en de aldaar aanwezige soorten. Voor aanvang van de kap-/knotwerkzaamheden is vastgesteld dat de holtes in de bomen niet door vleermuizen of andere soorten werden gebruikt. Er was dan ook geen sprake van een overtreding van de Ffw. De Stuurgroep Natuurbeheer is zich er terdege van bewust, dat zorgvuldig handelen in deze geboden is en zal steeds dienovereenkomstig en conform de Flora- en faunawet handelen.

Het komende jaar zullen de werkzaamheden in het KMG zich weer richten op het maaien van de hooilandjes. Het vlonderpad vertoont steeds meer verrotte en kapotte planken en balken. In de komende periode worden zo'n 600 planken vervangen. Het knotten van wilgen en essen in en langs het gebied wordt in dezelfde frequentie voortgezet. Aan de zijde van de Rottedijk is er een graspad, dat aan het eind zicht geeft op het Goudriaanveldje. Begin mei zijn er 2 spelende vossen op dit veldje gesignaleerd. Dit jaar wordt aan het eind van dit graspad een bord geplaatst met informatie over (het beheer en onderhoud van) het Koornmolengat.

Park de Polder

Zoals bekend heeft Rotta het roer in handen voor wat betreft het beheer en onderhoud van de 'tijdelijke natuur' in Park de Polder. Het gebied met oorspronkelijk een bouwbestemming wordt vooralsnog niet bebouwd, vandaar de bestemming *tijdelijke natuur*. Het beheer is er op gericht om het gebied met zo weinig mogelijk ingrijpen, de kans te geven om zich te ontwikkelen. Er is een natuurpad doorheen gelegd en er is een wilgenscherm geplaatst, waar vanachter je een optimaal zicht hebt op een venetje waar zich een brede diversiteit aan vogels schuilhoudt. Afgelopen tijd zijn er enkele ruigtes gemaaid. Dit zal in de toekomst meer gebeuren. Ook het knotten van de wilgen langs het door het

gebied gelegen fietspad valt onder de werkzaamheden van Rotta Natuurwerk, waarschijnlijk gaan we dat doen op de Nationale Natuurwerkdag in november.

Vlinderidylle

Nieuw voor ons is het Offenbachplantsoen in Berkel en Rodenrijs, de groenstrook langs het fietspad tussen de Oostersingel en de brug over de HSL. Op initiatief van 'burger' Jan Greve en Rotta ontstaat hier een natuurvriendelijke invulling met een rijke variatie aan bloemen en planten, zoals bijvoorbeeld gele lis en kattenstaart. De bedoeling is dat niet alleen de oevers maar de gehele groenstrook, van het vroege voorjaar tot laat in de herfst, vol wilde bloemen staat. Niet alleen mooi om te zien, maar ook belangrijk voor vlinders, bijen en andere insecten. Ze kunnen er voedsel vinden en er hun eitjes in afzetten: een volwaardige vlinder- en insectenidylle! Het beheer en het onderhoud zal worden uitgevoerd door de vrijwilligers van de Werkgroep Natuur en door geïnteresseerde omwoners: tweemaal per jaar maaien en het maaisel afvoeren en daarnaast het schoonhouden en repareren van nestkastjes. Ook zullen er regelmatig vlindertellingen worden uitgevoerd door Rotta-vrijwilligers.

Kwaliteitsimpuls Rottemeren

Elders in dit nummer kun je lezen over het nieuwe initiatief van Rotta en EK°LOGIKA *Kwaliteitsimpuls Rottemeren*. Onder voorbehoud gaat de Stuurgroep Natuurbeheer ervan uit dat de subsidie voor dit project door de Provincie Zuid-Holland wordt toegekend en dat het gebied rond de Rottemeren wordt verrijkt met een aantal interessante natuurimpuls. Rotta garandeert de inzet van 1.400 uren inzet van vrijwilligers voor het beheer en onderhoud van de broedvoorzieningen (voor bv visdiefjes) en de vegetatieve impulsen gedurende tenminste 7 jaren, een periode die de kwaliteit en de continuïteit van het project duurzaam borgt. Wij zijn enthousiast over deze kwaliteitsimpuls en hopen op een biodivers effect met een voor een brede groep (natuur)recreanten zichtbare natuurbeleving.♦

Rotta Rangers - Vroege vogels kijken?

Jaap van Lien en Gert Jansen

Nou ja, zo vroeg was het niet maar wel koud! 13 Rangers onder begeleiding van enkele vaders en vaders en natuurlijk de Rotta-gidsen trotseerden op zaterdag 16 april de harde wind. Voorzien van verrekijkers werd het Hoekse moerasbosje verkend.

Begeleider Jan Kees had een telescoop meegebracht om alles nog beter te kunnen bekijken. Zouden we vogels zien? Dat duurde niet lang, ze vlogen aan alle kanten om je oren. Zo snel soms dat je geen tijd had om je verrekijker te pakken. Logisch al die drukte, want het is voorjaar. Nu worden er nesten gebouwd, wordt er gebroed en jonge vogels grootgebracht. Uit een groot nest in een boom stak de staart van een zwarte kraai en in het water zat een fuut heel stil op haar nest naar ons te kijken. Je zag ze denken: Wat voeren die daar uit? Soms is er ruzie onder elkaar, we zagen gevechten in het water tussen meerkoeten en in de lucht had een kraai bonje met een buizerd. Een tiftjaf zat tussen de struiken zo lang te zingen dat we het zeker wisten: Daar zit vast een batterijtje in! We hoorden ook de zwartkop. Via de app van Vogelbescherming wisten we het zeker. Maar ja, was het nu het mannetje of het vrouwtje? Net als de koekoek roept hij z'n eigen naam. We hoorden ook de zwartkop. Natuurlijk hielden we ook de

stand bij. Bij elkaar hebben we 22 verschillende soorten geteld en dat zonder echt ver te lopen! De topper was een mooi klein eendje: de wintertaling. Het vrouwtje ziet er nogal gewoon uit, maar het mannetje is prachtig. En dat is bij de meeste vogels zo (ook de moeders moesten dat toegeven). Vogels kijken is natuurlijk leuk, maar er was meer te zien zoals bijvoorbeeld bloeiende planten. Sjimmië had een krans van madeliefjes, die ze samen met Aniek had geplukt, om haar hoofd. Veel andere planten moeten nog gaan bloeien. Heuvel B, zoals de heuvel langs het moerasbosje heet, is nu nog kaal, maar in mei ziet het er daar prachtig uit! Echt een reden om nog eens terug te gaan. Na wat gedronken te hebben ging iedereen weer naar huis.

Kijken naar het vogeltje © Karin Goossen

De middagploeg bestond uit 7 enthousiaste Rangers. Via de Klimtoren zijn we naar het Hoekse moerasbosje gelopen. Schattig, die speelse konijntjes achter een hek. Daartussen hipten een mannetjesmerel – zwart met gele snavel - en een gespikkelde, bruine zanglijster. Mooi was de in de lucht hangende torenvalk, waarschijnlijk een vrouwtje. Met het kopje tegen de wind in werd er naarstig naar muizen(sporen) gezocht.

De topattractie 's middags was de blauwborst. Terwijl we onze verrekijkers op het nest van een knobbelzwaan scherp stelden, zagen we opeens daarachter een blauwborst wiegend op een ontplofte sigaar van de lisdodde. En...niet te vergeten: de grote bonte specht. Met de telescoop van Aad hebben we de timmerman van het bos prachtig gezien.

Opvallend was dat we 's middags eigenlijk net zoveel soorten vogels gezien hebben als 's morgens. Met behulp van een vrij complete vogelkaart hebben onze Rangers er 23 soorten op afgetekend. Beide ploegen hebben de vliegshow van enkele visdiefjes gadeslagen en ook de buizerd meldde zich hoog in de lucht. Iedereen, die meegedraaid heeft met deze excursies, bedankt!♦

Rotta Kapoentjes - Samen genieten van de natuur

Gert Jansen

Op woensdagmiddag 2 maart waren er 18 Kapoentjes en 15 begeleiders bijeen in het Trefpunt. Wat is wijsheid, het regent en hagelt, er zijn harde windstoten en de temperatuur schommelt rond de 5 graden C. Het lijkt ons beter om het programma voor deze middag in en rondom het Trefpunt af te werken, zodat we als het nodig is binnen kunnen schuilen.

Tijdens het openingsgesprek – binnen – kletterde er een pittige hagelbui op het dak van het Trefpunt. Via een eenvoudige presentatie op het grote scherm hebben we de toehoorders wat verteld en laten zien over uilen, de paddentrek en buigzame wilgentenen. De laatste twee dia's waren twee voorjaarsboden namelijk speenkruid en klein hoefblad. De kinderen herkenden in deze wilde planten de boterbloem en de paardenbloem. Helemaal zo gek nog niet! We hebben de presentatie digitaal nagestuurd om samen nog wat herkenningsmomenten op te halen.

De aandacht was heel goed en na ruim een kwartier kwam de zon door het wolkendek, dus..... gauw naar buiten. Eerst hebben we het terrein van ons Trefpunt verkend: vooral het tuinhuis met het sedumdak vonden de Kapoentjes en hun begeleiders mooi. Ook hebben we iets over de zonnepanelen verteld. Aan de voorkant waren de bijzondere bijenkast van imker Johan en het insectenhotel de high-lights. De insecten lieten zich met deze kou echter niet zien.

Aan de overkant van de Hoeksekade naast onze Parkeerplaats hebben kinderen uit Rotterdam e.o. een week geleden met buigzame, dunne wilgentakken een super-vogel-nest geweven. Rotta heeft dit allemaal geregeld. De demo om aan de Kapoentjes te laten zien dat een wilgentak moeilijk te breken is, mislukte jammerlijk, maar bij dunnere takjes lukte de truc wel. Sommige begeleiders gingen spontaan een wilgenkroon vlechten en natuurlijk was het OPEN HUIS in het grote, overdekte vogelnest. Inmiddels is het een complete wigwam geworden. Als het mag blijven staan, dan heb je kans dat er overal groene uitlopers komen; de tijd zal het leren. Zet een wilgentak een poosje in het water, plant hem daarna in de grond en zie daar, na enige tijd loopt de tak weer uit; dit kan het allereerste begin zijn van een knaap van een wilg.

De wigwam aan de overkant van de weg. © Arend Hoogeveen

We hebben nog wat lekker gesopt in het moerassige gras. Inmiddels vielen de eerste regendruppels en de lucht werd donkergrijs: gauw terug naar binnen in het Trefpunt! Daar hebben we eerst wat gedronken en daarna de uilenballen-uitpluis-activiteit gedaan. Ieder kind kreeg een braakbal, een loepje, een satéprikker, een werkblad met een muizengeraamte en verschillende zoekkaarten. Zodra een botje herkend werd, dan werd dat botje op het werkblad ingekleurd. Botjes met een oogje, zoals dijbeen en bekken kun je heel goed herkennen. Ribbetjes zijn super klein, maar de kinderen vonden ze tussen alle haren in de braakbal. Natuurlijk is een schedel of een onderkaak een supervondst. Prachtig om te zien hoe de Kapoentjes en hun begeleiders hier supergeconcentreerd mee bezig waren. Natuurlijk komt de vraag naar voren waar wij die braakballen vandaan halen. Uiteraard vertellen we dat niet in verband met de uilen-rust die we dan zouden verstoren. Rond 15.00 uur wilden sommige kinderen nog graag even verder pluizen; prima toch: pluis-overuren. Zie ook de foto linksonder op de voorpagina.

Laarzen aan, lekker soppen in het gras. © Carlo Schep

Voor deze 33 natuurliefhebbers was het een leuke en leerzame middag. We ontvingen nog een leuke reactie van de moeder van Stef en Anne:

Mijn kinderen hebben genoten, zowel mijn zoontje van bijna 4 als mijn dochter van 6 jaar. Ze vinden het allebei jammer dat ze een heel kwartaal moeten wachten tot ze weer mogen. Dit beschouw ik als een heel goed teken.♦

Excursies

Voor de verslagen van overige excursies, zie de website www.rotta-natuur.nl in de rubriek Nieuws.

Excursie Soesterduinen

Piet Mulder

Op 19 maart 2016 gingen we onder leiding van Henk Zomer en Jan Kees Hoek en met natuurgids Dick Hoek met 13 deelnemers naar de Korte en de Lange Duinen, die samen de noordelijke rand van de Utrechtse Heuvelrug vormen.

Het gebied kenmerkt zich door zandverstuivingen met daarnaast heide (struikheide) en bossen. De Utrechtse Heuvelrug is gevormd door opschuivend landijs in de voorlaatste ijstijd, het Saalien. Tijdens de laatste ijstijd, het Weichsalien, werden door de heersende westenwind dikke zandpakketten afgezet in de luwte van de heuvelrug. Er kwamen berken en grove dennen, daarna loofbossen. In de Middeleeuwen groeide de bevolking. Het bos verdween door houtkap en intensieve begrazing. Er ontstonden heidevelden. De heide verdween door het afplaggen en door branden. Zo ontstonden er weer stuifzanden. Halverwege de 20e eeuw werden er veel grove dennen aangeplant.

Zandverstuiving © Piet Mulder

We lopen het bos en de duinen in en zien direct al veel trimmers, (race-)fietsers, wandelaars en honden. Het gebied is met zijn vele wandel- en fietspaden een echt recreatiegebied. Her en der verspreid staan picknicktafels en er hangen wat nestkasten. Die tafels en die kasten hebben in de verste verte niet de Rotta-kwaliteit. De bosuil moet zich zeer zeker bezeerd hebben, want de bodem van zijn kast is al voor de helft weggerot. We horen veel vogels, maar we zien er maar een paar. De roodborst en de winterkoning hoor je overal, net als de vink. De mannetjes zijn nu hun territoria aan het afbakenen en dat laten ze ook duidelijk horen: "Wegwezen, hier ben ik de baas". Het hele gebied barst van de koolmezen en de pimpelmezen. We horen een enkele kuifmees, een zwarte mees en zingende goudhaantjes met hun hoge stemmetjes, een roffelende grote bonte specht en een lachende groene specht, een zanglijster en een grote lijster, een boomkruiper, merels, een gaai, een heggemus, houtduiven en holendieven, zwarte kraaien, een glanskop en sijzen. Hoog in de lucht horen enkele van ons de prachtige zang van de boomleeuwerik. In het bos worden veel bomen gerooid voor de houtindustrie. Vaak geeft dit een minder prettig gevoel. Overal ligt hout en de losse takken liggen door het hele bos verspreid. In het bos groeien veel tuinplanten die zich hebben aangepast aan een andere omgeving. Steeds vaker gebeurt het dat uitheemse planten en dieren zich weten aan te passen aan hun nieuwe omgeving. We zien framboos, bonte gele dovenetels, laurierkers, hulst en bloeiende taxus. De hulststruikjes staan door het hele bos. Kennelijk zijn vogels de schuldigen. We hebben ook een beetje het idee dat veel mensen

hun tuinafval lozen in het bos. We zien een aangetaste hulst. In de blaadjes zien we de sporen van de hulstvlieg. Die vreet zich een weg door de blaadjes heen, net zoals een mineermot bij kastanjebomen.

Hulstbladeren aangetast door de hulstvlieg © Piet Mulder

Fluitenkruid en een soort bosbes, eikvaren (is een sporenplant en heeft nooit bloemen) en kraailook staan nog niet in bloei. Er groeien wat jeneverbessen, maar die zien er niet echt gezond uit. Verder staan er natuurlijk naaldbomen. Tussen de struikheide staat veel dennenopschot. Op de stuifzanden zie je de opkomst van zandzegge en buntgras. Zandzegge is een pionier op de stuifzanden. Het heeft een ondergronds web en dat houdt het zand goed vast. Je ziet overal opkomende sprietjes. Het aanplanten van helm, zoals dit vooral in de kustduinen plaatsvindt om verstuingen tegen te gaan, heeft hier geen zin omdat het juist de bedoeling is dat de duinen blijven stuiven en zo de karakteristieke vegetatie in stand blijft. Helm is typisch een plant voor de beweeglijke voedsel- en humusarme zeeduinen.

Zo wordt het zand vastgehouden © Piet Mulder

Het is nog te koud voor de zandhagedis. In het gebied lopen geen grazers. Wel zien we nog een eekhoorn en een muis.

Het was een zeer plezierige wandeling. We hadden zelfs nog wat tijd voor een extra rondje. Dank aan de roergangers en aan de gids en aan alle deelnemers. ♦

Mijn droomreis: van Rotterdam naar Kaapstad

Bjorn Koopmans

Verrassend veel mensen doen het. Nog veel meer mensen dromen ervan: het maken van een wereldreis. Ik geef onmiddellijk toe dat het pas sinds een jaar of vier een droom van mij is, maar ik gaf er destijds snel gehoor aan. Op 1 september ga ik een jaar lang op reis met de auto. Eindbestemming: Kaapstad, Zuid Afrika.

© Bjorn Koopmans

De geplande route leidt mij door België, Frankrijk, Italië, Slovenië, Kroatië, Montenegro, Albanië, Griekenland, Egypte, Soedan, Ethiopië, Kenia, Oeganda, Rwanda, Tanzania, Malawi, Zambia, Botswana, Namibië, Lesotho, Swaziland en Zuid Afrika. Een lange lijst aan landen en een verre eindbestemming, maar de bestemming is natuurlijk niet het echte doel van de reis. Het echte doel is om de wereld te ontdekken: nieuwe mensen en volkeren leren kennen, genieten van de afwisselende natuur in deze landen, grenzen verleggen en meer van dat soort clichés. Een beetje cliché is deze reis natuurlijk ook wel.

Mijn geplande route naar Kaapstad in Zuid Afrika

Het ontstaan van het idee voor deze onderneming is zelfs een cliché. Ik nam in 2012 deel aan een groepsreis door zuidelijk Afrika en raakte onmiddellijk verliefd op het continent. Dat was ik stiekem al, omdat ik al vaak in Egypte kwam en ook al eens door Soedan gereisd had. Het idee om deze specifieke trip te gaan ondernemen ontstond toen ik in januari 2014 op internet stuitte op de reisbelevissen van een Nederlands stel dat deze reis ondernomen had. Velen zijn mij voorgedaan, hoewel sommigen kiezen voor de westelijke route, door landen als Marokko, Mali, Nigeria en Angola. Dat zag ik niet zo zitten, en bovendien wil ik (gezien mijn egyptologie-hobby, zie vorige Aves Visum) per se door Egypte en Soedan rijden.

Mijn auto wordt mijn huis, gedurende het jaar dat ik van plan ben onderweg te zijn. Ik rij, slaap, kook, leef, schuil, was en ontspan een jaar lang in en rondom mijn auto. Het is dan ook niet zomaar een auto. Ik heb gekozen voor een Toyota LandCruiser PZJ75 met lange wielbasis uit 1992. Ook wel een 'Troopy' genoemd. Hij is dus groot genoeg om comfortabel in te slapen en mijn spullen in te vervoeren. Daarnaast is hij geschikt om in vrijwel alle soorten terrein te rijden, is hij robuust en lekker eenvoudig (geen elektronica bijvoorbeeld). Maar het is geen camper, dus een beetje primitief wordt het wel. Dat vind ik (nu nog) helemaal niet erg.

De Toyota Landcruiser, mijn 'troopy' en maatje voor het komende jaar!

Zo'n reis heeft behoorlijk wat voeten in de aarde. Niet alleen een geschikte auto kopen en uitrusten, maar ik moet ook mijn huis verhuren, mijn baan opzeggen(!), mijn kat een jaar lang elders onderbrengen, heel veel papierwerk regelen, enz. Daar ben ik dan ook heel druk mee en daarom schiet mijn deelname aan activiteiten bij Rotta er momenteel een beetje bij in. Dat vind ik jammer, maar voor mijn vertrek in september zal ik zeker nog wel een aantal donderdag in het Trefpunt zijn!

Wie het leuk vindt om mijn ervaringen en belevissen te volgen, nodig ik uit om een kijkje te nemen op mijn website: www.cruise-canary.com. Daarop houd ik (nu al) een blog bij, plaats ik foto's en geef meer achtergrondinformatie. Bovenin elke pagina staat een linkje naar o.a. mijn Facebookpagina, en aan de zijkant staat de mogelijkheid om in te schrijven voor mijn nieuwsbrief. ♦

Ruimtelijke ontwikkelingen in de Noordrand

Jaap van Lien

A13/A16 (verlengde A16)

Uiterst voorzichtig manoeuvrerend is Rijkswaterstaat, in casu de minister, bezig om de laatste fase van de besluitvorming rond de verlengde A16 over de streep te krijgen. Er is een reusachtig aantal bezwaren (meer dan 10.000!) binnengekomen na de publicatie van het Ontwerp Tracé Besluit, voor het overgrote deel weliswaar gelijkloidend, maar toch, ook het aantal telt. Inmiddels zijn die bezwaren/zienswijzen gewogen en in plaats van de antwoorden gewoon op papier te zetten en aan de inzenders toe te sturen worden er acht themabijeenkomsten belegd met direct betrokken omwonenden en organisaties. Daarbij ook mensen die betrokken zijn geweest bij de gebiedstafels. Doel van de bijeenkomsten is de antwoorden van de minister te verduidelijken voordat ze op papier worden gezet en het Tracébesluit wordt gepubliceerd. Wij zijn uiteraard uitgenodigd voor een aantal van die bijeenkomsten. Op 18 mei mocht ik de rij openen met een bijeenkomst die vooral ging over het gedeelte vanaf de A13 tot aan de Oude Bovendijk en vervolgens de volgende onderdelen. Ook daarbij zijn onze mensen aanwezig. Voor twee bijeenkomsten Oude Bovendijk/Randstadrail en Randstadrail/Bergweg-Zuid is dat Cees van der Burg. De bijeenkomsten over de passages door het Lage Bergse Bos en door het Terbregse Veld worden door Cor van de Lustgraaf bijgewoond. Ons hoofddoel blijft vanzelfsprekend de ecologie: hoe behoud je voor dieren de samenhang tussen de gebieden die door de snelweg worden doorsneden. Hopelijk heeft RWS meer in de aanbieding dan bij de presentatie van het Ontwerp Tracé Besluit. De eerste bijeenkomst was wat dat betreft niet erg geruststellend. Wat dit tracégedeelte betreft komt de weg nog iets hoger te liggen dan de huidige Doenkade, wordt afgescheiden van de polder door een struweelzone (dus geen hakhoutzone) en wordt bij de Oude Bovendijk aan beide zijden voorzien van 5 meter hoge, begroeide geluidsschermen.

Park de Polder/Tijdelijke Natuur Wilderszijde

Zoals eerder gemeld hebben wij in november bij het bezoek van het Lansingerlandse College van B&W afgesproken om samen met hen door het gebied achter het gemeentehuis te wandelen om zo vooral te laten zien hoe mooi de 'Tijdelijke Natuur' in Wilderszijde zich ontwikkelt. Dat allemaal met als achtergrond ons verzoek aan de minister om dit gebied aan te wijzen als compensatie voor het verloren gaan van vele hectaren weiland door de aanleg van de verlengde A16. Op 17 mei was het zover. Samen met twee van onze specialisten, Dick Hoek en Rien van der Vorm, zijn we met het complete College het gebied in gegaan. In theorie is het gedeelte met de bestemming 'tijdelijke natuur' bedoeld om ooit bebouwd te worden. De megalomane uitbreidingsplannen voor het aantal vliegbewegingen van en naar Rotterdam/The Hague Airport heeft echter tot gevolg dat er een nieuw luchthavenbesluit moet komen als die plannen echt doorgaan. Er komt dan een andere geluidscontour waardoor er geen woningbouw in dat gedeelte meer mogelijk is. Wat dan wel? Voor ons geen vraag: maak er een echt natuur- en recreatiegebied van! Logisch want het begin is er al. Je hoeft er ook nauwelijks iets aan te doen. Het gebied ontwikkelt zichzelf en wij willen er graag wat tijd in steken om die ontwikkeling te begeleiden. Er kan zo in combinatie met Park de Polder een heel divers gebied ontstaan. We hebben getracht om vooral dat aan het college duidelijk te maken. Of dat gelukt is, is niet helemaal duidelijk, ik vermoed dat het college voorlopig vooral gekweld wordt door hoofdpijn bij de gedachte aan

Wethouders van Lansingerland struinen door Wilderszijde. © Ankie van Tatenhove

een mogelijk bouwverbod op dure bouwgrond. Maar op 17 mei werd het mede door het prachtige weer in ieder geval een heel plezierige wandeling!

Groenzoom Berkel/Pijnacker

Veel mensen hebben al kennis gemaakt met de Groenzoom. De ontwikkeling is nog maar net begonnen, toch hoor je al van alle kanten enthousiaste reacties. De Groenzoom is intussen niet een geïsoleerd liggend natuurgebied, het is onderdeel van de Groen/Blauwe Slinger, sluit aan de zuidkant aan bij Ackerdijk en aan de noordkant bij de Balij. Dat betekent dat er ook 'buren' zijn als het gaat om het beheren van de gebieden: Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer. Beide organisaties worden steeds belangrijker. De Vlinderstrik, Schieveen en Ackerdijk worden door NM beheerd en het is intussen duidelijk dat het Rottemereengebied in handen komt van SBB. De combinatie BTL/Punt vormt met het beheer van de Groenzoom een soort verbinding tussen de beide grote organisaties. Samenwerking is dan ook broodnodig. Voor BTL/Punt een reden om de beide 'collega's' uit te nodigen voor een excursie door de Groenzoom onder leiding van Cor Noorman. NM was met een flink aantal mensen vertegenwoordigd, SBB moest helaas afzeggen. Ook Rien van der Vorm en ik waren uitgenodigd. We fungeerden min of meer als postillons d'amour. Tenslotte hebben en krijgen wij met alle drie organisaties te maken in ons werkgebied. Met BTL/Punt en NM hebben we al een goede verhouding en we gaan er van uit dat dit ook met SBB zo zal zijn. De excursie werd een succes, de weidevogels waren in groten getale aanwezig, er werden bijzondere waarnemingen gedaan en er was alle gelegenheid om kennis uit te wisselen en vragen te beantwoorden. Intussen wordt er gewerkt aan een nieuw bestemmingsplan voor de Groenzoom. In het voorontwerp stelt de gemeente voor om de dubbelbestemming Recreatie en Natuur te veranderen in de enkele bestemming Recreatie. Waarom dit gebeurt is onduidelijk, maar het roept wel de verdenking op dat ook dit gebied weer commercieel benut moet gaan worden, zoals het Rottemereengebied. Wij hebben opgeroepen om niet deze richting op te gaan. het officiële antwoord staat nog uit. ♦

Ruimtelijke ontwikkelingen in de Zuidplas

Arend Hoogeveen

In de Eendragtspolder blijft het interessant om de ontwikkelingen inzake de zogenaamde 9 hectare te volgen en in de discussies daarover het Rotta-geluid te laten doorklinken. Het College van B&W van de gemeente Zuidplas heeft de visie op recreatie vastgesteld en werkt gestaag aan de vervolgcactiviteiten.

Eendragtspolder

Ten behoeve van het WK Roeien in augustus liggen de moeraeilandjes tot het na dit WK onder water. In april dobberden dagelijks zo'n 1000 Kokmeeuwen boven de nestplekken van vorig jaar, waarschijnlijk hopen op een zakkende waterstand.

De voorbereidingen voor de inrichting van de 9 ha langs de Hennipsloot zijn in volle gang. De vergunning voor de tijdelijke parkeerplaats is afgegeven, de inrichting is gestart. Afgesproken is dat daar in 2017 maximaal 22 dagen geparkeerd mag worden. Boven een leidingstrook (gas en water) dwars onder het parkeerterrein, mogen geen auto's worden geparkeerd. Dit betekent dat het parkeerterrein wat 'opschuift' naar de overige 7 hectare, dit gaat helaas ten koste van de natuur- en recreatie-invullingen. Ten behoeve van de inrichting van de overige 7 hectare zijn er in april en mei inspiratie-avonden georganiseerd voor omwoners en belangstellenden in Zevenhuizen. Op deze bijeenkomsten is gebrainstormd over bijvoorbeeld een school-/educatietuintje, natuurspeeltuin, kruidentuin, boomgaard, pluktuin en een natuurakker. En ook bijvoorbeeld op welke wijze sport en natuur organisch verweven kunnen worden in een open polderlandschap. Wij zijn hier ook bij betrokken, in de volgende Aves Visum zal ik over de concrete plannen berichten.

Zoals bekend is op Hemelvaartdag de autocross niet op het terrein nabij de uitkijktoren gehouden, maar elders in Zevenhuizen. Door de vele regen, kon er niet tijdig op het terrein worden gemaaid en met de weidesleep worden gereden. Hierdoor ontstond op dit ruige grasland een uitstekende habitat voor weidevogels: tenminste 7 broedende kieviten, zeker drie paar territoriale tureluurs en ten minste vier zingende mannen veldleeuwerik, broedverdacht tussen het gras. Na intensief overleg en nadat we samen deze broedactiviteiten ter plekke hadden geconstateerd, heeft de organisator besloten van de cross af te zien. Hij is ook van mening dat een autocross hier in de broedtijd geen optie is voor de komende jaren. In tegenstelling tot vorig jaar, kunnen we stellen dat de weidevogels (misschien voor altijd) hier de winnaar zijn!

Het crossterrein in februari: erg nat en zompig © Arend Hoogeveen

Ontheffing om vossen te bejagen in de Tweemanspolder

Naar aanleiding van ons bezwaarschrift inzake de door de Omgevingsdienst Haaglanden verleende ontheffing van de Flora- en faunawet voor de nachtelijke jacht op vossen in de Tweemanspolder, was hierover op 31 maart een hoorzitting bij de *Bezwarencommissie Awb Provincie Zuid-Holland*. Onze voorzitter en secretaris waren bij deze zitting in het Provinciehuis aanwezig. Ook de Stichting Faunabescherming had een bezwaarschrift ingediend, de vertegenwoordiger hiervan kon zowel de aannames en stellingen van de Omgevingsdienst als van de aanvragende jagers goed onderbouwd weerleggen. Ook door de Commissie werden kritische vragen gesteld aan deze partijen. De indruk van onze bestuurders was dat de Commissie grote vraagtekens had bij de werkwijze van de Omgevingsdienst. Met name op vragen over afschotresultaten en de degelijkheid van het onderzoek van de aanvragers konden geen bevredigend antwoorden worden gegeven. Het wachten is nu op de uitspraak, de commissie heeft laten weten hiervoor meer tijd nodig te hebben dan de gebruikelijke 12 weken.

De Eendragtspolder is niet expliciet aangewezen als natuurgebied, maar er zijn regelmatig wel unieke waarnemingen, zoals de afgelopen winter deze velduil. © Klaas Verschoor

Visie Recreatie Zuidplas 2025

In de gemeenteraad van de gemeente Zuidplas van 16 februari 2016 is de *Visie Recreatie Zuidplas 2025, naar een zichtbaar, bereikbaar en beleefbaar Zuidplas*, vastgesteld. In de vorige Aves Visum had ik reeds bericht over de speerpunten in deze visie. De eerste concrete actie nu is het oprichten van een adviesorgaan: het recreatieplatform. Ik heb mij bij de gemeente aangemeld om in dit platform te willen participeren. Op 6 juni is de eerste bijeenkomst van dit platform. Meer hierover in de volgende Aves Visum.

Toekomst recreatieschap Rottemeren.

Duidelijkheid over de toekomst van het recreatieschap is er nog niet. Wel is zeker dat de beheerder van het gebied, Groenservice Zuid-Holland, overgenomen wordt door Staatsbosbeheer. Ook het beheer van de gebieden in Zuid-Holland, die G.Z-H onder haar hoede heeft, gaat over naar SBB. Wij krijgen dus in ons werkgebied met een andere beheersorganisatie te maken. Dat hoeft niet te betekenen dat we ook met andere mensen te maken krijgen! Een snel contact met SBB is intussen van groot belang. Hoe eerder we elkaar leren kennen hoe beter het is. Daar werken we aan!♦

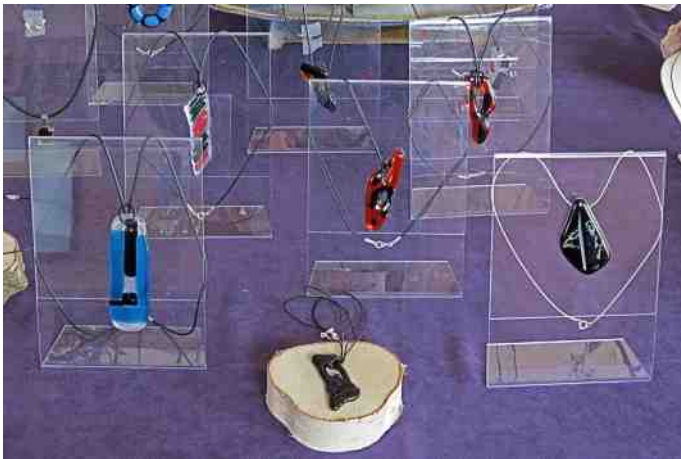
In en om het Trefpunt

Bezoek CDA Lansingerland

Op 29 maart was het CDA uit Lansingerland in het Trefpunt op bezoek, onderwerp was het thema duurzaamheid. Nadat Ad Somers onze vereniging op z'n eigen aanstekelijke wijze had gepresenteerd, hield Ellen Verkoelen, vice-voorzitter van de CDA-fractie in de Provinciale Staten van Zuid-Holland een inleiding. Het provinciale CDA is van mening dat, ter borging van de duurzaamheid, het beheer over mobiliteit en infrastructuur (wegen, spoorlijnen, leidingenstroken, et cetera) bij de Provincie thuis hoort. Als voorbeeld presenteerde ze een zogenaamde **Warmterotonde**. Het idee is dat alle ongebruikte en vrijkomende warmte-uitstoot in het Rijnmondgebied wordt rondgepompt door een pijp langs grofweg Zoetermeer - Rijswijk/Den Haag - Leiden - Alphen aan den Rijn en dat gemeenten 'onderweg' hieruit warmte kunnen aftappen. Deze 'duurzame' verwarmingsbron zou in 2040 gerealiseerd moeten kunnen zijn. Een interessante gedachte waar vele vragen over werden gesteld. Ook de duurzame invullingen door onze vereniging kwamen breed aan de orde.

De natuur in keramiek en zilver

Liefhebbers van keramiek en sieraden konden op 9 en 10 april hun hart ophalen in ons Trefpunt. Tijdens de expositie lieten 3 creatieve leden van Rotta zich van hun beste kant zien hoe zij worden geïnspireerd door de natuur. Marion Braakman verraste een ieder weer door haar fraai in klei uitgewerkte en prachtig geglaazuurde vogels, o.a. uilen, reigers, futen en putters. Edelsmid Betsy van Meijgaarden speelt met subtiel smeedwerk en natuurlijke vormen. Fijne bladvormen, zaaddozen of minutieus uitgewerkte takstructuren komen terug in haar sierraden. Robert Staffhorst is een gepassioneerd edelsmid die met fossielen, mi-

Sieraden van Betsy van Meijgaarden © Ad Somers

Het werk van Marion Braakman © Ad Somers

Sieraden van Robert Staffhorst © Ad Somers

neralen en halfedelstenen werkt. Met de gebruikte materialen weet hij de natuurlijke vormen en lijnen prachtig te benadrukken. Zowel de zaterdag als de zondag werden druk bezocht in een gezellige sfeer, wederom een geslaagde Rotta Varia.

Plantenruilbeurs

Ina Meijer onderhoudt wekelijks de tuin rond het Trefpunt. Eens per jaar organiseert Ina een plantenruilbeurs voor iedereen die zijn tuin bij- en vlindervriendelijker wil maken. Dit jaar vond deze ruilbeurs plaats op 16 april (voor de derde keer al weer) en velen hebben - alles gratis - hun plantjes, stekjes, zaden en bollen ingeleverd of geruild voor andere soorten. Ook wie geen plantjes had om in te leveren, mocht gratis planten(stekjes) mee naar huis nemen. Het was een levendige happening waarbij vele plantjes in andere handen overgingen.

Ina Meijer in haar element © Arend Hoogeveen

Ledenavonden

Op **22 maart** was de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering. Nadat de financiële perikelen van de vereniging de revue waren gepasseerd en Jaap van Lien met welverdiende loftuigen als bestuurslid was afgetreden (maar blijft zich onvervaard inzetten voor Rotta), werd Arend Hoogeveen in zijn plaats 'bij verstek' benoemd tot bestuurslid.

Na de vergadering hield Jan Matu, vrijwilliger bij Natuurmonumenten, een lezing over het ontstaan van het Zuid-Hollandse polderlandschap. Zijn verhaal begon bij het einde van de laatste ijstijd toen als gevolg van de zeespiegelstijging de Noordzee weer volliep. Ter hoogte van Den Haag en Katwijk ontstonden strandwallen, waarachter zich een moerasbos ontwikkelde. Hieruit

ontstond het laagveen dat zo bepalend is voor onze omgeving. Dit laagveen had eerst een natuurlijke ontwatering via veenstroompjes, zoals de Rotte. Later werd de ontwatering versterkt door het aanleggen van sluisjes en vervolgens door windmolens en nog later (stoom)gemalen. Van het laagveen is in het Rottegebied weinig over door de turfwinning, de Ackerdijkse Plassen en het Koornmolengat zijn nog moerasbos.

Op **26 april** hield Cees van den Burg (actief lid van Rotta en de historische vereniging Berkel en Rodenrijs) een lezing over de historie van wat nu de Groenzoom heet. Vroeger bestond het uit de Berkelse meren en het riviertje de Leede. De geschiedenis van het landschap en de nu nog herkenbare patronen kwamen in beeld. Over naamgevingen en historie refereerde Cees aan klapklei en katjesklei (denk bv aan namen als Klappolder, Kleihoogt, enz.). De Bergboezem had eigenlijk Westmeer moeten heten. De Pijnackerse wijk Tolhek heet zo vanwege de tol die daar geheven werd, Cees is voorstander van het terugplaatsen van een replica van het originele Tolhek aan de Pijnackerse rand van de Groenzoom. De historische vereniging B&R heeft de twee leeuwjes van het originele tolhek kunnen redden uit de kelders van het oude Berkelse gemeentehuis. Mede door de interactie met onze eigen 'historicus drs. P.' (Bak) werd het een sfeervol en leerzaam avondje.

Op **24 mei** presenteerden Marius Huender en Ellen Beckman, vrijwilligers in het Kralingse Bos, hoe daar het beheer en onderhoud wordt aangepakt. Oorspronkelijk was de Kralingse Plas een deel van een veenplas die zich uitstreekte tot Nieuwerkerk a/d IJssel. Na de drooglegging in de 19e eeuw, bleef de huidige plas over en werd het bos aangelegd op bagger uit de Waalhaven dat rondom de plas werd gestort, pas in 1953 is het Kralingse Bos officieel geopend. In eerste instantie werd het bos als een net park onderhouden, maar in de laatste decennia is het beheer steeds meer gericht op een natuurlijk, ecologisch bos. De vele mooie foto's van Ellen lieten dat ook zien. Een boeiende lezing, vooral voor de Rottedammers onder de aanwezigen. Afgesproken is dat de leden van Rotta een keer worden uitgenodigd voor een excursie in het Kralingse Bos.

Beleef de lente in het Trefpunt

Dankzij onze inventieve beheergroep van het Trefpunt kunnen we via een monitor in het Trefpunt life genieten van een broedende pimpelmees. Hoewel de voortekenen gunstig waren en er 10 eieren zijn gelegd, heeft het broeden er niet toe geleid dat ze zijn uitgekomen. Na 28 dagen broeden is het nest uit het broedkastje gehaald. Hopelijk hebben de pimpelmezen de moed om aan een tweede legsel te beginnen.♦

Pimpelmees broedt op de eieren. © Ad Somers

Kwaliteitsimpuls Rottemeren

Arend Hoogeveen

Een actueel staaltje van 'nieuwe' duurzaamheid en biodiversiteit binnen onze vereniging is het initiatief dat wij, samen met EK°LOGIKA en Groenservice Zuid-Holland (G.Z-H), hebben genomen voor een kwaliteitsimpuls in het Rottemeregebied.

G.Z-H is de beheerder van het gebied en bekend bij de Rotta-ers, EK°LOGIKA is een eenmansbedrijfje van Eric Kortlandt, al jaren Rotta-lid en enthousiast om het Rottemeregebied 'in al haar glorie te laten bloeien'. Gedrieën hebben we bij de Provincie Zuid-Holland voor dit project een subsidie-aanvraag ingediend in de orde van grootte van € 125.000. Het project is gericht op a) het vergroten van de biodiversiteit en b) het vergroten van de recreatieve betekenis door het bevorderen van de belevingswaarde en verhogen van de aantrekkingskracht op natuurgerichte recreanten. De opgave is de condities te scheppen voor aansprekende, inheemse dier- en plantensoorten. Het gaat hierbij vooral om voor het gebied karakteristieke waternatuur (vogels en planten), alsook om bosplanten. Ter vergroting van de recreatieve betekenis moet gedacht worden aan communicatie-activiteiten en educatie.

Een met dotterbloemen 'verrijkte' sloot. © Arend Hoogeveen

Er is reeds een aantal kernactiviteiten op papier uitgewerkt, zoals 1) het inrichten van nieuwe broedbiotopen voor bijvoorbeeld oeverzwaluw, huiszwaluw, ijsvogel, visdief en slechtvalk, 2) het planten van sierlijke oever- en waterplanten zoals gele lis, zwanenbloem, pijlkruid, gele plomp en witte waterlelie, 3) ontwikkelen van externe communicatiemiddelen, zoals webcams gekoppeld aan websites, natuurroutebeschrijvingen (digitaal en op papier), info-borden, excursies en artikelen in verenigingsbladen en de (lokale) media.

Nestvlotjes voor het visdiefje is een kwaliteitsimpuls © Arend Hoogeveen

In dit project wordt maximaal ingezet op groenparticipatie door het werk zoveel mogelijk door vrijwilligers uit te voeren. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat er een oeverzwaluwwand wordt gebouwd, dat er drijfnesten voor visdiefjes worden gemaakt en geplaatst en dat de hierboven genoemde planten worden geplant in en langs het water en bijvoorbeeld stinzenplanten in het Bergse Bos. En ook dat het een en ander in de komende jaren wordt onderhouden. De komende tijd zullen er nog 'de nodige bomen worden opgezet' over de definitieve plannen, daarover meer in de volgende Aves Visum.♦

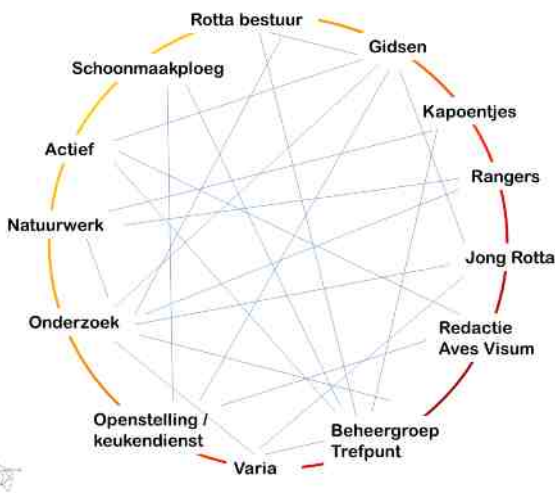
Rotta, een duurzame vereniging

Ad Somers

Duurzaam is een interessant woord. In de Dikke Van Dale staan de volgende betekenissen: (1) geschikt, bestemd om te duren, weinig vergankelijk (bijvoorbeeld deze stof is zeer duurzaam, een duurzame vrede), (1a) zo min mogelijk grondstoffen verbruikend; gebruikmakend van herwinbare bronnen (bijvoorbeeld duurzame energie, duurzame goederen); (2) lang aanhoudend, voor lange tijd (bijvoorbeeld de vijand duurzaam het hoofd bieden, een duurzaam gebruik).

Bekeken vanuit de doelstellingen van Rotta, moet zeker ook het begrip **biodiversiteit** onder deze definitie worden geschaard. Rotta is een dynamische vereniging met een grote verscheidenheid aan activiteiten, echter alles vindt plaats onder één allesomvattende noemer: de liefde voor alles wat leeft, groeit en bloeit: De Natuur! Biodiversiteit is het sleutelwoord voor een gezonde duurzaamheid. Dit zorgt ervoor dat de cirkel uiteindelijk rond is en een langdurig voortbestaan van mensheid, dieren- en plantenrijk mogelijk wordt.

Aan de hand van onze 'Magic Circle', waarin alle disciplines van Rotta zijn opgenomen en de onderlinge verbindingen zijn ingetekend, wordt een aantal aspecten nader belicht waar Rotta duurzaam mee bezig is, zowel in en om het Trefpunt als elders in ons werkgebied, en daarbij vooral gericht is op een zo breed mogelijke biodiversiteit.

Alles treft elkaar: Magic Circle van Rotta © Ad Somers

De **Rotta Kapoentjes**, jongens en meisjes tussen 4 tot 6 jaar, leren spelenderwijs kennis te nemen van de natuur: over alles wat vliegt, kruipt of zwemt in onze omgeving. Ook (de invloed van) het weer en andere elementen worden met enige regelmaat onder de aandacht gebracht. Bovenal gaat het hier om kennisoverdracht met het uiteindelijke doel: respect voor de natuur.

Bij de **Rotta Rangers**, 7 tot 12 jaar, gaan we hier dieper op in. En ook hier staat respect voor de natuur bovenaan. De meeste zaterdagdagen zijn er zo'n 50 Rangers actief, in een morgen- en middagsetting. Het halen van het uilenballenpluis-diploma is één van de begeerde triomfen, alsook het maken van je eigen nestkastje.

De **Beheergroep Trefpunt** zorgt voor het onderhoud en facilitering van ons verenigingsgebouw 'Trefpunt Rotta'. De zonnepanelen op het dak voorzien ons van energie voor de verlichting en

verwarming van het tuinhuis. Ook de tuin rondom het Trefpunt is met veel zorg ingericht ten behoeve van een brede diversiteit voor wat betreft bomen, struiken, planten en andere soorten vegetatie veelal gericht op de huisvesting of aanwezigheid van zoveel mogelijk vogels, vlinders, insecten en andere soorten.

Rotta Onderzoek, het woord zegt het al, onderzoekt alle facetten van de natuur om ons heen. Zo worden er tellingen gedaan van vogels, vlinders, insecten, planten, bomen, paddenstoelen, et cetera. Door deze inventarisaties heeft onze vereniging een brede deskundigheid en wetenschap opgebouwd over de vogels en zoogdieren en hun verschillende habitats/biotopen, alsook over de rijke verscheidenheid aan florasoorten in ons werkgebied. We willen weten met welke soorten het goed of slecht gaat, welke 'nieuwkomers' er zijn en ook is van veel soorten het voortplantings-/broedgedrag in beeld. In toenemende mate wordt Rotta door de regionale bestuurders en beheerorganisaties in ons gebied gezien als een autoriteit op natuurgebied. Ze maken dan ook regelmatig gebruik van onze adviezen en rapporten. Ook houden verscheidene vrijwilligers op onze maandelijkse ledenavonden interessante lezingen en presentaties (je steekt er altijd wat van op) over hun duurzame en groene belevenissen rondom de Rotte. In ons (kwartaal)periodiek **Aves Visum**, de website en de maandelijkse nieuwsbrieven kun je alles lezen over het reilen en zeilen van de natuur in de polders rondom het Trefpunt.

Rotta Natuurwerk onderhoudt een aantal "pareltjes" in ons werkgebied, zoals de Wiebertjes, het Koornmolengat, het Nesselbos en sinds kort ook Park de Polder. Deze groep natuurwerkers heeft duurzaamheid en biodiversiteit hoog in het vaandel. Veel hout wat 'vrijkomt' wordt hergebruikt om bijvoorbeeld rillen te bouwen. Deze rillen, gevlochten liggende takken tussen paaltjes, vormen als het ware een soort muurtje, een ideale schuilplaats voor kleine vogels, insecten reptielen en muizen. Een schoolvoorbeeld van deze vorm van duurzaam werken is de verwerking van een partij door de gemeente Lansingerland afgedankte boompanelen. Na wat zaag- en oplapwerk zijn deze weer gebruikt om de houtril langs het natuurpad in de Wiebertjes te versterken. Lees ook het artikel *Rotta Stuurgroep Natuurbeheer: toegepaste duurzaamheid en biodiversiteit elders in deze Aves Visum*.

Rotta Actief maakt op verzoek of bestelling nestkasten (in allerlei soorten en maten afgestemd op de 'doelgroep', insectenhôtels et cetera. Bijvoorbeeld, in opdracht van het betreffende bedrijf zijn op een nieuw gebouw in de Waalhaven in Rotterdam een slechtvalkkast op het dak geplaatst, onder de rand van het dak werden zwaluwkasten gehangen en op maaiveldhoogte enorme insectenhôtels geplaatst. Onze gidsen tenslotte dragen graag hun kennis over aan belangstellenden. De combinatie van bestuur en de werkgroepen Natuur en Onderzoek overleggen met de lokale overheden over het aanleggen, uitbreiden en onderhouden van de ecologische verbindingzones. Hierbij denken we dan aan de Groen Blauwe slinger, Eendragtspolder, de Groenzoom en Park de Polder. Deze laatste als invulling voor tijdelijke natuur achter het gemeentehuis van Lansingerland.

Duurzaamheid is met respect kijken naar en omgaan met wat de natuur ons biedt, de vrijwilligers van Natuur- en vogelwacht Rotta dragen hier graag hun steentje aan bij.♦

Iedereen heeft een mening, waarover dan ook. In Forum word je uitgenodigd om je mening en gedachten over een stelling of een vraag met de lezers van Aves Visum te delen. Met name naar het waarom van je gedachten kijken we naar uit. Ook mag je in deze rubriek reageren op een artikel dat eerder in Aves Visum is gepubliceerd. In het volgende nummer worden de inzendingen in deze rubriek opgenomen.

Met een aantal soorten roofdieren gaat het beter. Er worden steeds meer vossen in de buitengebieden gesignaleerd en ook de wolf wordt op termijn weer in Nederland in het wild verwacht. Daar tegenover loopt bijvoorbeeld het aantal weidevogelsoorten elk jaar terug. Is er een causaal verband tussen het een en het ander, wat vind jij? Deze keer luidt de stelling:

De huidige vossenstand gaat ten koste van de weidevogelstand!

Stuur jouw mening over de stelling vóór 15 augustus 2016 naar de redactie van Aves Visum, Hoeksekade 164, 2661 JL Bergschenhoek of mail naar avesvisumredactie@gmail.com.

Reacties op de vraag: Duurzaam(heid) betekent concreet voor mij, dat . . .

Op internet zoekend naar definities, vond ik bij de consumentenbond een zinnige omschrijving, waar ik me in eerste instantie wel in kan vinden: **Wat is duurzaamheid?** (definitie van de Consumentenbond):

'Duurzaamheid is een breed begrip, maar het komt er in het kort op neer dat in een duurzame wereld mens (people), milieu (planet) en economie (profit) met elkaar in evenwicht zijn. De aarde kan het totaal van onze consumptie dan dragen, ook op langere termijn. In een niet-duurzame situatie wordt er roofofbouw gepleegd op de aarde: we putten de natuurlijke rijkdommen sneller uit dan ze zich kunnen herstellen. Vaak wordt gesproken over de 'ecologische voetafdruk', een maat voor de hoeveelheid ruimte die per persoon nodig is om alles wat die persoon verbruikt te produceren. In de westerse wereld is deze voetafdruk inmiddels een veelvoud van de ruimte die de aarde per persoon te bieden heeft. Met andere woorden: als alle aardbewoners zo zouden consumeren als wij dat gemiddeld doen zijn er meerdere aardbollen nodig.'

Jan Noppers

Duurzaam(heid) betekent voor mij concreet dat ik eerst struikel over een bedacht woord dat inhoud moet krijgen. Voor mijzelf heeft het binnenshuis te maken (gescheiden) afval en de vraag of een voorwerp hergebruikt kan worden. Maar dan komt die grote wereld buiten mijn deur, waar we elkaar wijsmaken dat voorwerpen onmisbaar zijn voor ons dagelijkse geluk. Waar een rangorde is en ik me afvraag onder welke invloeden de natuur voorrang krijgt. Al denkend kom ik er absoluut niet uit. Ik ben benieuwd hoe jullie dit aan gaan pakken!!!

Anneke Zuidervaart

Duurzaamheid betekent concreet voor mij, dat er hopen worden gecreëerd ...punt!

Herman Groenewegen

Duurzaamheid heeft te maken met ontwikkelingen voor nu, zonder zaken voor de toekomstige generatie in gevaar te brengen. Ik wens dat voor de toekomst de biodiversiteit gewaarborgd blijft. Zodat ook voor de generaties na ons de volgende belevenis geen historisch verhaal zal zijn, maar realiteit. Natuurbeleving in mijn achtertuin:

Marijke den Oudendammer-Peters

Onlangs zag ik een publicatie over Duurzame Dinsdag. Duurzame Dinsdag wordt sinds 2004 georganiseerd door IVN, Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid in samenwerking met een aantal partner organisaties. Duurzame Dinsdag biedt jouw duurzame idee een podium in politiek Den Haag. Het kabinet neemt elke eerste dinsdag in september een koffer vol duurzame initiatieve ideeën in ontvangst. Van uitgewerkt businessplan tot een duurzaam idee in het eigen huishouden. Ze komen andere van particulieren, verenigingen, bedrijven, en vele anderen. Zo kun je laten zien dat duurzaamheid leeft, in alle lagen van onze samenleving en je kunt er ook nog leuke prijsjes mee verdienen. Kijk een op de website www.duurzamedinsdag.nl, hebben wij bij Rotta nog een idee om in te sturen?

Arend Hoogveen♦

Spotter

Duurzaamheid maakt de tongen los!

Van de gemeente Lansingerland hadden we zo'n 400 afgedankte boompalen gekregen om her te gebruiken in de houtrillen langs het natuurpad in de Wiebertjes: een schoolvoorbeeld van duurzaamheid. Elke paal moest daarvoor worden ontdaan van de banden en ook moest er een punt aan een van de uiteinden worden gezaagd. Onbedoeld deed onderstaande mail nogal wat (gespreks)stof opwaaien.

Aan: rien van der vorm; Ad Somers; Arneke Zuidervlaart; Bjorn Koopmans; Carlo Schep; Cor en Riekie v.d.Lustgraaf; Eelco Torn; Hans Sanders; Hans.v. Lien; henk glerum; Henk Starink; Herman Groenewegen; j.nieuwint@scherzo.nl; Jaap van Lien; John Mackay; Jos Van rijt; Kerstin Ulmer; Klaas Verschoor; Maarten Rommerts; Machiel Brinkhorst; Marijke Den Oudendammer; Martijn Moerman; Piet Bak; Piet' Paul; Rafiek; Ron Mulman; sjaak Gouwewesuw; Sjaan en Piet de Palter; Ton Goudriaan

Onderwerp: RE: programma natuurwerk

To Do-list voor de komende weken

Hieronder een opsomming van de creatieve en soms spirituele reacties, velen lieten hun geest - je weet wel, de biodiverse massa in de bovenkamer - de vrije loop:

Kom op mannen en vrouwen. Niet opgeven, vooral de moed er in houden. Het gaat maar om een paar paaltjes!

Hartelijke groet / Jaap.

Zijn dat die paaltjes om de kachel mee aan te maken?

Herman Manager Aller Hopen

Hallo manager hoop der hopen, Je ziet, ben je er even niet, alweer een nieuwe hoop. Ditmaal een hele hoop paaltjes. Wij hebben nu alle hoop op onze manager gericht..... Heb jij een hele grote puntenslijper om deze grote hoop te slechten. Pas dan kunnen de paalslaggers hun slag slaan en alles de grond in rammen. Maar ja, dan ben je wel weer een hoop kwijt. Je zit dus in een spagaat. Slijpen of hopen dat de hoop een hele hoop blijft.

Gr Ad

HOOP doet leven! Of proef ik hier iets van wanhoop bij het werkvolk? Succes er mee!

M.vr.gr. André

Luister naar de oude psalmist wat hij zegt in psalm 25 vers 4, oude berijming.

Met vr.gr. Piet M.

Goed zo Piet, jij kent je klassiekers. Zeker een 10 voor het leren van je versje? Voor de leken onder ons: **Psalm 25 : 4 's HEEREN goedheid kent geen palen**

Maar Piet, onderstaande past m.i. beter:

Psalm 55 vers 14

Gij, HEER, Gij zet den bozen **palen**,

En zult hen doen ten afgrond dalen;

Wie op bedrog zijn **hoop** wil bouwen,

En dorst naar bloed, dien kort Uw straf

De helft van zijne dagen af;

Maar ik, ik zal op U vertrouwen.

Ave, André

Wegens de enorme belangstelling wordt er morgen een extra werkdag toegevoegd. Vanaf 10 uur is er gelegenheid de palen op te schonen. Neem een zonnig humeur mee en een tang.

Groeten Ton

Hallo Ton,

Nu zal het wel stil blijven, goed dat je paal en perk stelt aan dat geleuter.

M.vr.gr., André

Kap eens met dat stomme gelul! Hebben jullie niets beters te doen!

Met (nog) een vriendelijke groet, Cor Noorman

Wat gaan jullie met het bomenband doen, dat nog aan de palen hangt? als jullie er geen bestemming voor hebben, dan zou ik het graag willen hebben voor hergebruik.

Groet, Anton Roeloffzen

Januari Louwmaand

Er ligt, dat weten we nu allemaal

een hoop dood hout voor paal

Maar wat is nu, aan 't eind der maand,

als puntje komt bij paaltje

de moraal van dat verhaal?

Hoop doet leven.

Maar datzelfde doet dood hout.

Dus is er – over duurzaamheid gesproken –

voor een hoop hout

wel twee keer leven na de dood.

Rotta-natuurwerkers

ga daarom allemaal,

berijmde en onberijmde psalmen zingend,

komende maand massaal voor paal

Februari Sprokkelmaand

mvg, Jan

En oh ja, op de valreep spotte ik nog een raar vliegdier, vidi ridiculum volare animal:

een hulpje in de keuken © spotter

De Fakkel

Een Rotta-er verhaalt over een persoonlijke ervaring in de natuur en wat dat bij hem of haar heeft losgemaakt. Aan het eind draagt hij of zij de fakkel over aan een andere Rotta-er die ons in de volgende Aves Visum zijn of haar (natuur)roerselen mee laat beleven.

Fakkeldrager Piet Bak verhaalt . . .

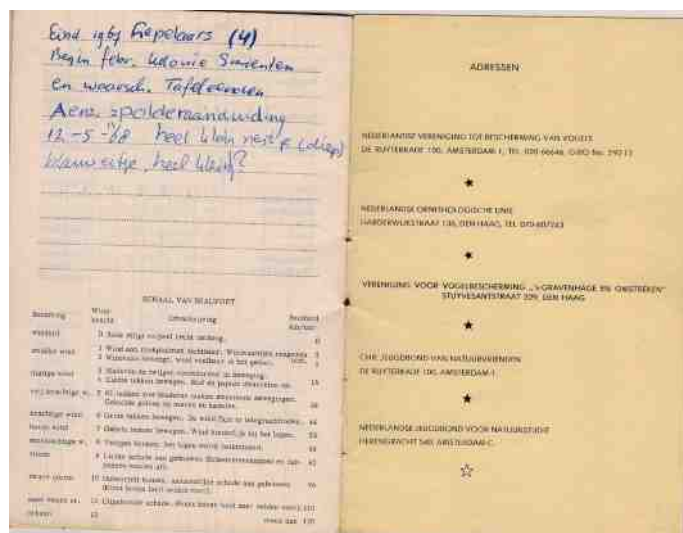
Mij is gevraagd in een persoonlijke bijdrage aan De Fakkel mijn relatie tot de natuur te beschrijven. Alhoewel, 'gevraagd'?, ik had meer het idee dat ik werd aangewezen. Niettemin, ik ben in 1951 geboren aan de Oude Bovendijk in de polder Schieveen. Ik denk niet dat de polderbewoners zich in de jaren '50 bewust waren van het woord 'natuur', maar die was wel overall om hen heen en ze maakten er gebruik van. Er werd wat gestroopt met lichtbakken, er werd hier en daar illegaal een fuikje te water gelaten en men ving 's-winters met klapkooitjes of slagnetten vinken, kepen en putters, de laatsten om te kruisen met kanaries, want 'die zingen zo mooi'. De genoemde 3 soorten had mijn vader ooit in zijn volière toen hij te maken kreeg met een "overvalcommando" van 2 politie-agenten, een hulp-officier van Justitie en een ambtenaar van het ministerie. Hevig verontwaardigd liet mijn vader de kwestie door de rechter beoordelen en dat de tijden toen anders waren bleek wel uit het vonnis: 25 gulden boete - de rechter liet duidelijk blijken het sop de kool niet waard te achten.

Er was een buurman die mollen ving in de weilanden en, na het slachten, de vachtjes aan zijn schuurplanken te drogen hing. Een andere buurman leerde mij al erg jong de roep van de wulp kennen. Wat is dat toch mooi: een stil, mistig weiland in de herfst en boven je hoofd de melancholieke roep van de (onzichtbare) wulp. Het gebruik van de natuur bleek ook uit de verhalen die de broers en zussen van mijn vader, allen in de polder geboren, elkaar vertelden op verjaardagen. Bijvoorbeeld over de tijd van de inundatie (in de oorlog hadden de Duitsers de polder onder water gezet om een geallieerde invasie te voorkomen): ze raapten de eieren van meeuwen en vingen snoeken. De snoeken werden elk jaar talrijker en groter in de verhalen. Men kent dit overdrijvingsverschijnsel wellicht van Rotta's eigen loze vissertje: hij heeft ooit een hoopje hooi opgeruimd en ging zich meteen 'chef aller hopen' noemen.

Nog een treffend voorbeeld van de relatie polderbewoner-natuur is de opmerking van een buurvrouw die constateerde dat het polderbestuur hier en daar aan natuurontwikkeling ging doen en de natuurlijke oeverbegroeiing intact liet: 'ze laten het vuil staan'. Een eerste herinnering aan de natuur is me altijd bijgebleven: het machtige groot hoefblad langs de vaartkant, terwijl ik met de step onderweg was naar de kleuterschool in Oude Leede. Toen ik wat ouder was ging ik, samen met een broer, in de toen nog toegestane periode, kievitseieren zoeken. We leerden hoe je kieviten ook kon 'melken': bij een pas begonnen nest een eivormig steentje in de plaats van het weggenomen eitje leggen en de kievit legde er braaf een eitje bij.

Al struinend door de polder ontwikkelden we onze belangstelling 'voor alles wat groeit en bloeit en ons telkens weer boeit'. We lazen de boekjes van Rinke Tolman en later de albums van J.P. Thijssse. We kochten uiteraard 'Zien is kennen', met het beroemde drukknopje. Ook gingen we wel eens naar het natuurgebied Ackerdijk, toen nog Olveh Vogelreservaat geheten. De beheerder was

destijds de broodvisser Rensen, die ook in het gebied woonachtig was. Aan de rand van Ackerdijk had Rensen zijn eigen kweekvijvers. Als 's winters de sloten en vaarten bevroren waren, strooide hij koolas op het ijs om te voorkomen dat schaatsers het gebied betraden. We gingen de waarnemingsboekjes gebruiken, die door de Olveh werden uitgegeven. Uit een bewaard exemplaar stijgt nog het sensatiegevoel op toen we eind 1967 vier lepelaars waarnamen in de polder Schieveen. De basis was dus gelegd.

Uit mijn vogelboekje 'Zeven dagen vogelwaarneming' © Piet Bak

Maar hoe gaat dat, als je als adolescent nog volop vatbaar bent voor alle prikkels van buitenaf? Dan krijgen andere prikkels voorrang. Het stappersleven werd ontdekt en als je dan bij het ochtendgloren thuiskomt en de eerste merels hoort zingen terwijl je wilt gaan slapen, ontstijgt soms, ik schaam mij het te moeten bekennen, een verwensing de gelaafde keel: houd je bek. Toch was ook in deze tijd een relatie met de natuur aanwezig. Als we diep in de nacht met de auto huiswaarts reden over een doodstille Hofweg, reden we soms een haas aan (hazen verstarren in een sterke lichtbundel, vandaar ook dat stropen met lichtbakken). We laadden de haas in en maakten thuis onze vader wakker: pa, een haas!, en pa kwam zijn bed uit en begon de haas te slachten. We traden dus niet toe tot de hogeschool der natuurliefhebbers - we werden ook geen, door ons verfoeide, soortenjagers, maar bleven eenvoudigweg de natuur om ons heen in ons opnemen. Op vakantie op Texel zetten we bijvoorbeeld de wekker om 's-morgens zeer vroeg naar de toernooivelden van de kemphaan te gaan.

Uiteindelijk heeft deze belangstelling wel geleid tot een ultieme 'goede daad'. Woonachtig in het Kleiwegkwartier in Rotterdam ontdekte ik bij sloopwerkzaamheden in augustus 1991 dat bij de eerste klap met de slopersbal een jonge Gierzwaluw tussen het puin lag. Ik waarschuwde politie, gemeente en uitvoerder, maar deze namen mijn mededeling voor kennisgeving aan. Ik nam vervolgens telefonisch contact op met de Vogelklas Karel Schot,

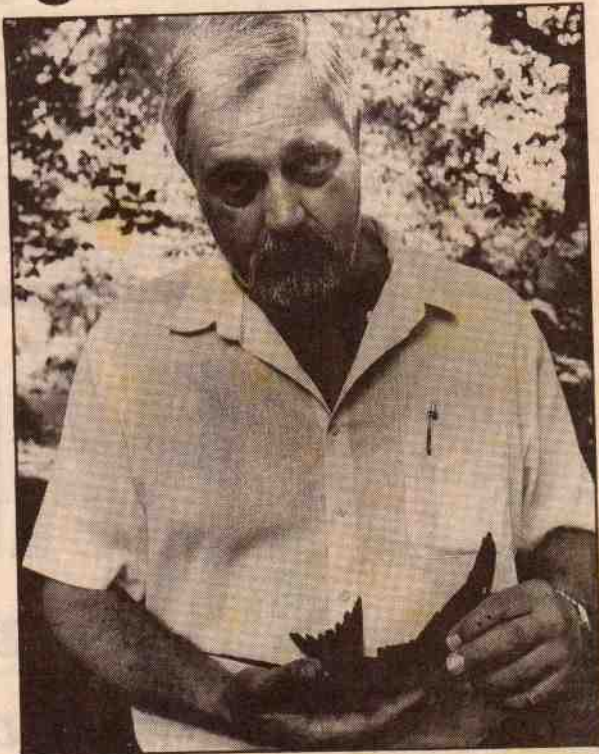

waarop beheerder Koos van Donk sprak: ik kom eraan. Koos kwam en voegde de slopers en hun uitvoerder gedecideerd toe: 'heren, ik gelast u alle werkzaamheden onmiddellijk te staken'. Inmiddels was de schrijvende en filmende pers (RTV Rijnmond) op de toestand afgekomen, hetgeen resulteerde in o.a. een stukje in het Algemeen Dagblad van 8 augustus 1991, waarin ik als 'vogelliefhebber bij uitstek' werd opgevoerd.

bijna elke donderdag (en nog steeds de eerdergenoemde zaterdagen) actief zijn in het werkgebied van Rotta. Tot slot wil ik nog een overweging meegeven: men hoort nog wel eens spreken over 'onkruid' als men wilde planten bedoelt. Laat ons allen die laatste term gebruiken, onkruid werkt bij een bank!

Ik draag de fakkel over aan André Gouw en kijk uit naar zijn groene belevenissen. ♦

Slopers op de terugtocht voor gierzwaluwen

● K. van Donk van de Vogelklas Karel Schot met de gewonde gierzwaluw: „Ik heb al heel de dag op een stoepje uitgekeken naar andere exemplaren, maar ze zijn niet komen opdagen.” (Foto Rob Cornelder)

WAT juridische procedures, verhitte deelgemeenteraadsvergaderingen en protesten van buurtbewoners niet konden tegenhouden, lukt een aantal kleine, donkerbruin gekleurde vogeltjes wel. Firma Lekkerkerker roept zijn hijskranen en bulldozers terug, de gemeentelijke diensten Stadsontwikkeling en Bouw en Woningtoezicht binden in en deelgemeente Hilllegersberg/Schiebroek buigt het hoofd. Vijftien huizen in de Baroniestraat in Rotterdam blijven voorlopig gevrijwaard van de slopershamer. De sloop is uitgesteld omdat buurtbewoner **P. Bak** een gewonde gierzwaluw tussen het puin heeft gevonden.

Voor Bak, vogelliefhebber bij uitstek, was dat het sein om telefonisch in actie te komen. Nadat hij stichting Vogelklas Karel Schot op de panden in de Baroniestraat met spoed afgebroken moesten worden in verband met het dreigende instortingsge-

Uit het Algemeen Dagblad van 8 augustus 1991

Aldus geraken wij aan het begin van deze eeuw en ik achtte toen de tijd gekomen om mijn schroom te overwinnen en lid te worden van Rotta. De schroom bestond uit de bij mij postgevatte gedachte dat daar allemaal 'wereldvreemde soortenjagers' rondlopen. In de praktijk blijkt dat toch erg mee te vallen. Sinds zo'n 10 jaar doe ik nu mee in de Werkgroep Natuur, eerst alleen op de 1e zaterdag van de maand in het winterhalfjaar (voornamelijk in het Koornmolengat), nu al geruime tijd een enthousiaste ploeg vrijwilligers die

Bijzondere waarneming

Dat de Groenzoom een uniek stukje natuur is, weet iedereen natuurlijk al. Er is een rijke verscheidenheid aan vogels. Machiel Brinkhorst spotte er half april een witwangstern, best wel een bijzondere waarneming.

Witwangstern in de Groenzoom. © Machiel Brinkhorst

Gehoord, gezien of gelezen

Een 'nieuwe' kijktoren bij de Groenzoom

Enige tijd geleden heeft Natuurmonumenten de oude, ijzeren kijktoren aan de noordkant van de Ackerdijkse Plassen vervangen door een nieuw, hoger en moderner exemplaar. De oude toren is aan de vereniging voor Natuur- en Milieubescherming Pijnacker geschonken en in maart is deze toren geplaatst bij de Groenzoom, ter hoogte van de wijk Rietlanden langs het fietspad tussen de N470 en de grens van de Groenzoom. De feestelijke opening zal plaatsvinden op zaterdag 25 juni a.s., tegelijk met de officiële opening van de Groenzoom. Op een later moment komt er nog een informatiebord met vogelsoorten die hier te zien zijn.

De 'nieuwe' kijktoren bij de Groenzoom © Gerard de Hoog

Wederom las **Hanneke Noppers** in de Volkskrant een column van Caspar Janssen over één van zijn natuurervaringen. Het is zo gewoon, maar te mooi om niet te lezen.

Column

Caspar Janssen

Vorige week zaterdag zag ik een zwarte mees. Niet zomaar een zwarte mees die ik in mijn leven zag in het beseft dat het een zwarte mees was. Ervaren vogelaars zullen er meewarig om glimlachen, maar dat zal me een zorg zijn; het laatste wat je moet doen bij het ontdekken van de natuur is je generen voor je gebrek aan kennis, dat vergaait het plezier. Ik zal het dan ook maar meteen nog sterker vertellen: een paar weken geleden zag ik ook voor het eerst in mijn leven bewust een glanskop. Ook niet zo opzienbarend misschien, maar ik maakte wel een vreugdesprongetje.

De zwarte mees zag ik gewoon tijdens het ontbijt, tijdens het lezen van de krant. Kennelijk keek ik met een schuin oog naar de koolmezen en pimpelmezen die doorgaans op en neer vliegen tussen de bomen en struiken in de tuin van de onderbuurman naar de nootjes en zaadjes op ons balkon. 'Hé, dat is geen koolmees', verstoorde ik de

Hé, dat is geen koolmees

relatieve gezinsrust. Het vogeltje liet zich goed zien, en ik had alle tijd om hem thuis te brengen, met behulp van een poster met tuinvogels van Vogelbescherming Nederland - eigenlijk bedoeld voor ons 5-jarige dochtertje, dat nu *Team Umizoomi* keek - die bij ons aan de boekenkast hangt. Geen twijfel mogelijk: de zwarte mees. De rest van de dag bracht ik in een staat van lichte euforie door.

Ik had het er later over met een vriend en vogelkenner, over die opgetogenheid bij het ontdekken van een nieuwe soort. Hij sprak van een bijna religieuze ervaring die hij zelf, als niet-gelovige, ook wel kende. Sowieso

De zwarte mees zag ik gewoon tijdens het ontbijt, tijdens het lezen van de krant

zien de gelovigen onder ons in die verscheidenheid aan soorten een bewijs voor de rijkdom van Gods schepping, of zelfs een teken van het Goddelijke. Maar je kunt er natuurlijk ook gewoon een manifestatie in zien van wat de evolutie vermag, van de enorme diversiteit die natuurlijke selectie door de eeuwen heen heeft opgeleverd. Je kunt het zelfs nog prozaïscher zien: iedere nieuwe soort die je herkent, voegt iets toe aan je kennis, en maakt het palet van vogels die je kent completer.

Nog niet zo heel lang geleden vond ik natuur enorm saai. Ik kwam er wel, doorgaans op een zondag, om de kater van de vorige dag eruit te lopen, maar ik zag er niets. Ongetwijfeld vond ik, in navolging van J.C. Bloem, dat natuur voor 'tevreddenen of leggen' was, maar ik vrees dat ik zelfs dat niet dacht. De tweede regel van het vaak gebruikte en misbruikte gedicht onderschreef ik van harte. Nee, natuur in ons land, dat stelde allemaal niets voor.

Het veranderde toen ik, aan de hand van vrienden die wel iets wisten, vinken, groenlingen, putters, geelgorzen en spechten leerde herkennen. En later ook rietgorzen en blauwborstjes en nog veel meer. Kennis vergaren, het systeem doorgronden, een ijsvogel verwachten langs een beekje en, verdomd, hem dan ook zien. Er ontstonden verhalen, verbanden, kleur, tekst. Inmiddels

weet ik dat ik de natuur niet de schuld kan geven van mijn desinteresse en onwetendheid.

Ik weet ook dat mensen die roepen dat er in Nederland geen natuur bestaat doorgaans nog geen elk van een beuk kunnen onderscheiden. En dat ze meestal bedoelen: er kan best nog een villawijk, een tennisbaan, een snelweg, een megastal, een windmolenpark of een begraafplaats in, door of naast die niet-bestaande natuur. Mijn eigen opvatting over natuur is van de weeromstuit heel breed geworden: overal waar dieren en planten zelfstandig kunnen leven, daar is het blijbaare natuur. En daar moet je vooral van afblijven.

De zwarte mees vloog nog zeker een kwartier lang op en neer tussen een conifer en ons balkon. Mijn vriendin, die weinig van vogels weet, maar des te meer van kleur en vorm, was zo mogelijk nog enthousiaster dan ik. Die witte wangjes, dat zwarte maskertje, en dan dat piepkleine puntje op het hoofd: het is net een clown en in ieder geval een wonderschoon vogeltje, concludeerde ze. Zo zie je maar: van een beetje biodiversiteit kan een zaterdag behoorlijk opknappen. Gewoon met koffie erbij.

Caspar Janssen is journalist en schrijft over natuur en landschap.

Volkskrant
di 9-2-2016.

PADDOCK

ALLROUND CATERING

Uw visie is onze uitdaging

* **CATERING:** broodjes, hapjes, salades en buffetten

* **PARTYRENT:** verhuur van taps, tafels, glaswerk etc.

* **PARTIJEN:** in onze zaal of op een door u gekozen locatie

Paddock Catering
Hoefweg 53 - 2665 CC Bleiswijk
010-5210331

www.paddockcatering.nl

Activiteitenkalender juni tot en met september 2016

dag	datum	tijd	locatie	activiteit	doelgroep	info/aanmelden bij
do		10:00-16:00	Trefpunt	wekelijks , werken bij het Trefpunt	Rotta Actief!	Jan Noppers
do		vanaf 9:00	op locatie	wekelijks , werken in de natuur	Rotta Natuurwerk	Rien van der Vorm
do		10:00-16:00	Trefpunt	wekelijks , vrije inloop	openbaar	
za		12:00-16:00	Trefpunt	wekelijks , vrije inloop	openbaar	
juni						
wo	8	13.30-15.00	Trefpunt	Samen genieten van de natuur	Rotta Kapoentjes	Gert Jansen
di	14	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	bestuursleden
za	18	10:00-12:00 13:30-15:30	Trefpunt	Onderwater-Wereld	Rotta Rangers	Gert Jansen
di	28	20:00-22:00	Trefpunt	Ledenavond-Onderwerp nader te bepalen	leden	Hans Sanders
juli						
vr	1	19:00-21:00	KMG	Eerste avondwandeling	openbaar	Aad Deurloo
za	2	8:00-16:30	metro Capelse-brug	Ledenexcursie Overasseltsche- en Hatertsche Vennen, Rijk van Nijmegen	leden	Henk Zomer Jan Kees Hoek
di	12	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	bestuursleden
za	23	13:30-15:30	Trefpunt	Kijkje in de Micro(scoop)-Wereld	Rotta Rangers	Gert Jansen
di	26	20:00-22:00	Trefpunt	Ledenavond, onderwerp nader te bepalen	leden	Hans Sanders
aug						
di	9	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	bestuursleden
za	20	8:00-16:30	metro Hesse-plaats	Ledenexcursie Nationaal Park Veluwezoom	leden	Henk Zomer Jan Kees Hoek
di	23	20:00-22:00	Trefpunt	Ledenavond, onderwerp nader te bepalen	leden	Hans Sanders
za	27	n.t.b.	n.t.b.	Nacht van de vleermuis	openbaar	Jesse Keyzer
za	27	13:30-15:30	Trefpunt	Vlinders en andere insecten	Rotta Rangers	Gert Jansen
sep						
za	3	9:00-13:00	KMG	Natuurwerk	openbaar	Rien van der Vorm
wo	7	13:30-15:00	Trefpunt	Samen genieten van de natuur	Rotta Kapoentjes	Gert Jansen
di	13	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	bestuursleden
za	17	10:00-14:00	Moerkapelle	Publieks fietstocht Bentwoud	openbaar	Rien van der Vorm
za	24	8:00-16:30	metro Capelse-brug	Ledenexcursie Brabantse Biesbosch	leden	Henk Zomer Jan Kees Hoek
za	24	10:00-12:00 13:30-15:30	Trefpunt	Paddenstoelen en andere vruchten	Rotta Rangers	Gert Jansen
di	27	20:00-22:00	Trefpunt	Ledenavond, onderwerp nader te bepalen	leden	Hans Sanders

Kijk altijd voor de actuele stand van zaken op de website! www.rotta-natuur.nl/agenda

Toelichting activiteitenkalender

In de activiteitenkalender staan de activiteiten voor het komend kwartaal die bij het ter perse gaan van dit nummer bekend zijn. Kijk op de website voor de meest actuele informatie. Hebt u geen internet, of na het raadplegen van de website nog vragen? Neem dan contact op met de persoon die bij de activiteit vermeld staat.

Neem bij wandelingen en excursies altijd uw verrekijker mee. Eventueel is er een verrekijker te leen mits u dit tijdig aangeeft. Stem schoeisel en kleding af op het te bezoeken terrein en het weer. Bij deelname aan Rotta Actief! en Rotta Natuurwerk is het verstandig om vooraf even contact op te nemen om kleding en schoeisel af te stemmen op de te verrichten werkzaamheden.

Bij auto-excursies rijden we zoveel mogelijk met elkaar mee. We streven er naar passagiers zo gelijk mogelijk te verdelen over de beschikbare auto's. Benzinekosten worden door alle inzittenden gedragen. Passagiers betalen per persoon € 0,10 per gereden kilometer, ongeacht het aantal inzittenden. Als iemand per se met de eigen auto wil rijden, en daardoor geen passagiers heeft, zijn de benzinekosten geheel voor eigen rekening. Chauffeurs die passagiers meenemen moeten een inzittendenverzekering hebben afgesloten. Consumpties en entreegelden zijn voor eigen rekening.

Doelgroepen

Openbaar	leden en niet-leden zijn van harte welkom, aanmelden niet nodig.
Ledenavond	alleen voor leden en donateurs, aanmelden niet nodig.
Cursus	alleen voor cursisten, dus tijdig vooraf aanmelden.
Rotta Onderzoek	inventariseerders en mensen met interesse voor onderzoek aan flora en fauna
Rotta Actief!	de werkploeg op donderdag, leden en niet-leden mogen meehelpen.
Rotta Natuurwerk	leden en niet-leden werken in de natuur, aanmelden niet nodig.
Rotta Varia	leden en niet-leden zijn van harte welkom, aanmelden niet nodig.
Rotta Kapoentjes	leden en niet-leden tussen 4 t/m 6 jaar zijn welkom, aanmelden vooraf noodzakelijk, vol is vol.
Rotta Rangers	leden en niet-leden tussen 7 t/m 12 jaar zijn welkom, aanmelden vooraf noodzakelijk, vol is vol.
Jong Rotta	leden en introducees vanaf 13 jaar zijn welkom, aanmelden niet nodig.
Wandeling	leden en niet-leden zijn welkom, aanmelden niet nodig.
Excursie	alleen leden, vooraf aanmelden, uiterlijk drie dagen voor de datum.

Locaties, informatie en aanmeld-adressen indien vooraf aanmelden nodig is

Afkorting	Plaats/gebied	Informatie bij	e-mailadres	Telefoon
BZ	Bleiswijkse Zoom	Aad Deurloo	a.j.deurloo@gmail.com	06 - 410 435 62
EDP	Eendragtspolder	Dick Hoek	dickhoek@planet.nl	06-51 23 76 29
HBB	Hoge Bergse Bos	Aria van Ballegoie	avanballegoie@gmail.com	010 - 455 22 61
KMG	Koornmolengat	Aad Deurloo	a.j.deurloo@gmail.com	06 - 410 435 62
LBB	Lage Bergse Bos	Rien van der Vorm	rienvandervorm@hetnet.nl	079 - 593 12 62
ZHP	Zevenhuizerplas	Aad Deurloo	a.j.deurloo@gmail.com	06 - 410 435 62
Rotta Actief!	Trefpunt Rotta	Jan Noppers	jannoppers@gmail.com	010 - 418 47 76
Rotta Kapoentjes	Trefpunt Rotta	Gert Jansen	rotta.jeugd@gmail.com	010 - 511 57 20
Rotta Rangers	Trefpunt Rotta	Gert Jansen	rotta.jeugd@gmail.com	010 - 511 57 20
Rotta Onderzoek	diverse locaties	vacant		
Jong Rotta	Trefpunt Rotta	Hans Sanders	hsas22@gmail.com	06-40 56 77 69
Rotta Varia	Trefpunt Rotta	Ad Somers	trefpuntbeheer@gmail.com	06 - 39 32 11 13
Rotta Natuurwerk	diverse locaties	Rien van der Vorm	rienvandervorm@hetnet.nl	079 - 593 12 62

Excursies en weekenden, informatie en aanmelden bij

Henk Zomer	h.zomer5@upcmail.nl	010 - 455 10 20
Jan Kees Hoek	j.hoek572@upcmail.nl	010 - 418 10 31

Vertrekpunten wandelingen, tenzij anders aangegeven

BZ	parkeerplaats bij restaurant 't Zeeltje, Kooilaan 3, 2665 KR Bleiswijk
EDP	parkeerplaats bij Zevenhuizerplas, Middelweg, Zevenhuizen
HBB	parkeerplaats Outdoor Valley, Hoeksekade 141, 2661 JL Bergschenhoek of Trefpunt Rotta
KMG	brug over de Hennipsloot bij restaurant De Roerdomp, Tweemanspolder 12, 2761 ED Zevenhuizen
LBB	bij restaurant 't Hoekse Hout, Bergse Bosdreef 6, 2661 GN Bergschenhoek
ZHP	bij restaurant De Strandgaper, Strandweg 1, 2761 DM Zevenhuizen

Indien onbestelbaar retour: Hoeksekade 164, 2661 JL Bergschenhoek

MB 79 Pontische meeuw © Chris van Rijswijk

MB 80 Zwartkopmeeuw © Chris van Rijswijk

Mystery Bird

Chris van Rijswijk

MB79

Vogels determineren is leuk, erg leuk zelfs, maar niet als het om meeuwen gaat. Meeuwen lijken op elkaar en zijn nauwelijks van elkaar te onderscheiden. Zie je een meeuw, noem hem dan gewoon meeuw, punt uit. Nee, zo komen we er niet. We gaan toch proberen deze twee meeuwen op naam te brengen. De eerste meeuw is een Pontische meeuw, ik zal het maar gelijk zeggen. Het is een jonge 'pont' in zijn eerste winter. De snavel is zwart en potloodvormig. Verder zie ik een witte kop en zijn de veren op de rug al een beetje geruid (omdat ze wat grijsig van kleur zijn). Pont dus. Snap je het nog? Pontische meeuwen zijn schaarse overwinteraars in ons werkgebied en in Rotterdam.

MB80

Dit is een kleine meeuw. Meeuwen deel je in in twee groepen: de grote en de kleine meeuwen. Grote meeuwen zijn bijvoorbeeld zilvermeeuwen, kleine mantelmeeuwen, pontische meeuwen, etc. Kleine meeuwen zijn kokmeeuwen, stormmeeuwen, zwartkopmeeuwen, etc. Onze meeuw is de zwartkopmeeuw. Als een zwartkopmeeuw volwassen is, is hij mooi wit met een zwarte kop en een rode snavel. Echt een hele mooie meeuw! Vroeger waren ze schaars, maar nu zijn het wat algemenere vogels geworden. Vorig jaar hebben ze zelfs gebroed in ons werkgebied. Onze meeuw is nog onvolwassen, eigenlijk nog in zijn juveniele kled. De donkere snavel in combinatie met de donkere veren met een lichte rand op de rug en bovenzvleugel maakt het een jonge zwartkopmeeuw.

Bijgaand 2 nieuwe foto's. Je kunt je oplossing naar mij mailen (cdvrijswijk@gmail.com) of zelf de antwoorden onthouden. De oplossing staat in het volgende nummer. Kijk ook eens op mijn website: www.birdshooting.nl

Succes...♦

MB 81 © Chris van Rijswijk

MB 82 © Chris van Rijswijk